

ČASOPIS STUDENATA ASPIRE

AKADEMSKA GODINA 2018/2019. broj 3

**KK Cedevisa Case Study
Aspirin tim najbolji!**

SPLIT

TOKYO

GOSTI NA ASPIRI

Chef Roberto Cerea

Snježana Pintarić

Borut Gatara

Dragana Olujić

INTERVJU

Dr. Gerome Hays

Alijana Vukšić

**Vesla, viski i valovi
Preveslati ocean?!?**

POLITIKA I SPORT

MOZE LI JEDNO BEZ DRUGOGA?

AS**Časopis studenata Aspire****Broj 3****Akadska godina 2018/2019.****VISOKA ŠKOLA****ZA SPORTSKI MENADŽMENT**

Mike Tripala 6

Tel. 021/382 802

www.aspira.hr

DIREKTOR

Milivoj Jerkunica

DEKAN

doc.dr.sc. Slobodan Dragičević

Predsjednik Upravnog vijeća

Alen Jerkunica, mag.oec

Glavna urednica

Ada Reić, mag.soc.

Uredništvo:**Gosti Autori:****Fotografije časopisa:**Privatni arhiv
Pixabay**Grafičko oblikovanje
i priprema:****Tisak:**

sadržaj

Fotogalerija	4
Kako izgleda Otvoreni dan na Aspiri	6
Dan karijera Visoke Škole Aspira	8
Zvijezda talijanske Gastro scene na Aspiri	10
Chef's stage	12
Moderna prehrana Dragane Olujić	13
Eno - gastronomski doživljaj	14
Svečana promocija studenata Aspire	16
5 razloga za upisati Računarstvo	18
Alijana Vukšić	20
Predavanje Boruta Gatara	24
Spoj tehnologije i putovanja	25
Sinj u sridu	26
Volonteri - Ljudi iz sjene	28
Priča Magdalene Kraljić	30
Rodna (ne)ravnopravnost u sportu	33
Politika i sport	35
Vesla, viski i valovi	39
Case Study za KK Cedevita	43
Aspirin poduzetnički klub	46
Priča Nine Cvitanović	47
Slabovidnost: Prilika ili Problem	49
Ji Hoon Lojpur	51
Gastro Klub Aspire	55
Studentska turistička inspekcija	57
Aspira sport klub	58
Snježana Pintarić	59
Intervju Toni Boren Prkić	60
Rasizam i diskriminacija u sportu	63
Big welcome to Dr. Gerome Hays	67
Cultural differences	69
Homosexuality and Sport	72
Sport - a school of values	74
Coffee after dinner	75
When society limits my dreams	76

Drage kolegice i kolege,

došao je i deseti rođendan Aspire, a čini se kao da je sve proletjelo u trenu.

Dobro se sjećam prve svečanosti otvorenja institucije, svi smo bili uzbuđeni i puni entuzijazma, na čelu s našim prvim dekanom dr. sc. Željkom Mrklićem čije je dugogodišnje iskustvo u akademskom svijetu bila garancija za uspješan početak. Cilj nam je bio da Aspira postane respektabilna institucija s jasnim naglaskom na praktična znanja i vještine koja će omogućiti našim studentima da se brzo zaposle nakon završetka fakulteta. Uvijek smo smatrali da je upravo nedostatak prakse bila glavna zamjerka hrvatskom visokom obrazovanju, koje nije adekvatno pripremalo studente za tržište rada.

Danas se naši studenti brzo zapošljavaju te im poslodavci daju prednost nad drugima, na što zaista možemo biti ponosni.

Nakon studija Sportskog menadžmenta, kao prvog i jedinog takvog u Hrvatskoj koji omogućuje uspješno studiranje i dualne karijere sportašima, čijim se akademskom obrazovanjem do tada nitko nije ozbiljno pozabavio, pokrenuli smo i studij Međunarodnog menadžmenta u hotelijerstvu i turizmu.

Naime, primijetili smo ogroman raskorak i veliko nezadovoljstvo poslodavaca u hotelijerstvu, ugostiteljstvu i turizmu s kompetencijama diplomiranih studenata. Jednostavno rečeno fakulteti su nudili previše teorije, a premalo prakse. Tome smo doskočili na način da uvedemo praksu od prve godine studija, što je i dan danas presedan u hrvatskom visokom obrazovanju. Studijsko usmjerenje Gastronomija pokrenuto je u pravom trenutku, kao odgovor na sve veći rast i ekspanzijugastro scene jer je postalo evidentno da hrvatskom ugostiteljstvu nedostaju kvalitetni kadrovi, educirani za kreiranje vrhunskog proizvoda u skladu sa suvremenim trendovima.

Prošla akademska godina je zaista bila izazovna i uzbudljiva za nas, s obzirom da smo istovremeno pokrenuli i novi studij Računarstva i nastavni centar u Zagrebu. Studijem računarstva smo uspješno "zakoračili" u novo doba modernih tehnologija. Gotovo je nevjerojatno koliko se u kratkom vremenu povećao broj IT tvrtki te koliko su propulzivne. Razvojem IT sektora cijeli svijet postaje njihovo tržište, a poslodavci nemaju vremena čekati da se studenti osposobe i diplomiraju, već žele ljude koji su spremni raditi odmah. Upravo to je ono

što želimo pružiti kroz nas sustav prakse na obostranu korist i zadovoljstvo i studenata i poslodavaca.

Vrhunac prošle godine je definitivno bilo otvaranje nastavnog centra u Zagrebu, čime smo studentima iz cijele Hrvatske omogućili da studiraju na Aspiri. Siguran sam da će se Aspira u nadolazećim godinama uz pomoć svih nas, naših nastavnika, studenata i poslodavaca nastaviti razvijati i raditi uspješno kao i do sada.

Ovom prilikom želim zahvaliti i našim dosadašnjim dekanima i dekanicama:

dr. sc. Slobodanu Dragičeviću, dr. sc. Marku Jeliću, dr. sc. Mariji Valčić te kolegici Aniti Grubišić, koji su zajedno sa svima nama doveli Aspiru do pozicije na kojoj je danas. Siguran sam da će vam biti interesantna naš novi "As" te da ćete iz njega moći barem malo iščitati kako je to biti dio naše Aspire.

Uživajte u čitanju uz srdačan pozdrav!

Dekan

Alen Jerkunica, mag. oec, v. pred.

Drage čitateljice, dragi čitatelji,

Specifičnost Aspire kao institucije u tome je što pruža svojim studentima, ali i stručnim suradnicima mogućnosti da bruse svoje vještine i talente, da u praksi primijene ono naučeno u teoriji, da pronalaze što im leži u nastavnim i vannastavnim aktivnostima, da uče iz primjera dobre prakse, da upoznaju najveće stručnjake iz područja sporta, menadžmenta, računarstva, turizma i gastronomije i da, u svakom trenutku, maksimalno iskoriste svoje potencijale i oslobode svoju kreativnost.

Studenti se tako mogu prepoznati i pronaći u organizaciji sportskih i humanitarnih aktivnosti, sudjelovanju u najvećim i najkvalitetnijim manifestacijama, u gastro putovanjima i događanjima, u kreiranju ideja za nove turističke ponude, u start up-ovima, poduzetničkim vodama, razvijanju novih računarnih programa itd. Poneki su se pronašli i u pisanju, o temama koje su im bliske, o stvarima i ljudima koji ih fasciniraju i njima zahvaljujemo što su, uz sve obveze i rokove, pronašli vremena pretvoriti svoja razmišljanja, stavove i ideje u riječi koje imamo priliku pročitati u novom broju Asa. Hvala im!

Ada Reić, mag. soc., predavač,
urednica časopisa AS

Block Split Konferencija

Profesor Snarr Prohaska

Shift Konferencija

Ericsson - terenska nastava - studij Računarstva

Turizmijska Budva

KAKO IZGLEDA OTVORENI DAN NA ASPIRI

Visoka škola Aspira i ove je godine održala **Otvoreni dan** na koji mogu doći svi zainteresirani srednjoškolci, ali i studenti s drugih fakulteta, sportaši, poslovnjaci, ljubitelji kulinarstva ili kompjutera, neodlučni i odlučni – zapravo svi koje zanima što sve Aspira nudi svojim studentima, odnosno što Aspira može ponuditi njima!

Aspira već devet godina obrazuje vrhunske profesionalce, a čak 97 % studenata nakon završetka studija pronašlo je posao u struci! Na ovogodišnjem Otvorenom danu bilo je i niz stručnjaka iz područja sporta i sportskog menadžmenta, turizma i hotelijerstva, gastronomije i računarstva, koji su imali priliku surađivati s Aspirom i koji su istaknuli zadovoljstvo suradnje s Aspirom. Voditeljica recepcije Hotela Park, **Tina Kasalo** naglasila je kako Aspirini studenti imaju veliku prednost ispred ostalih jer imaju Aspirinu zaštitu i preporuku za daljnji rad. Veliki broj studenata Hotelijerstva i turizma odradio je stručnu praksu u Hotelu Park, a nekolicina ih je prerasla i u stalno zaposlenje. U programu je sudjelovao i vlasnik digitalne agencije i "Tomislav Zović sa zanimljivim

„Klikeri“ **Tomislav Zović** sa zanimljivim predavanjem „**Digitalni marketing u sportu**“. Jednostavnim i neposrednim izlaganjem objasnio je kako se uz pomoć moderne tehnologije i društvenih mreža možemo približiti navijačima i stvoriti zajednicu lojalnih pratitelja. Središnji dio programa svakako je bilo predavanje američkog biznismena i predavača s **Indiana University – Kelley School of Business, dr. Gerome Haysa** na temu „**How technology is transforming the travel industry**“. Na samom početku predavanja, dr. Hays je naglasio kako su uprava i profesori Visoke škole Aspira vrlo ambiciozni i strastveni da postanu vodeća poslovna škola, ne samo u Hrvatskoj nego i u svijetu. Turizam smatra pokretačkom polugom društva čiji potencijal treba iskoristiti za ostanak mladih ljudi u zemlji, a njegov razvoj usko je povezan s modernom tehnologijom. Poručio je studentima da sakupljaju praktična znanja i ne odustaju od svojih ideja.

Predstavnici studenata prenijeli su svoja iskustva studiranja i poručili svim prisutnima kako upisom Aspire mogu ostvariti sve svoje ambicije vezane za obrazovanje i osobni napredak.

Otvoreni dan „začinili“ su studenti Gastronomije koji su prezentirali umijeće izrade koktela i pripremanje dalmatinskog brujeta prema tradicionalnoj recepturi.

Aspira

PREDSTAVI SE POSLODAVCU!!

DAN KARIJERA VISOKE ŠKOLE ASPIRA

Aspirinim se studenticama i studentima pružila jedinstvena prilika za predstavljanje najuspješnijim organizacijama iz turizma, sporta, gastronomije i računarstva na trećem po redu Danu karijera. Na Aspiri se okupilo se preko šezdeset domaćih i stranih poslodavaca, uz predstavnike Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatske gospodarske komore te Hrvatske udruge poslodavaca.

Dekanica Aspire, **Anita Grubišić**, pozvala je studente da kroz stručnu praksu i zaposlenje „odgovorno preuzmu svoje uloge u društvu.“ U ime poslodavaca iz turizma i ugostiteljstva, voditeljica ljudskih resursa hotela Hilton Imperial Dubrovnik **Zorica Duić** naglasila je da su upravo studenti Aspire „desna ruka poslodavcima u prevladavanju izazova budućnosti.“ **Ivo-Goran Munivrana** iz Hrvatskog Olimpijskog Odbora istaknuo je da će Aspira nastaviti uživati punu podršku HOO-a, kao i od prvog dana. **Antonio Perić**, CEO računalne tvrtke Locastic, podsjetio je na puno veći deficit zaposlenika u toj struci, pohvalivši Aspiru kao „prvu visokoškolsku instituciju koja je prepoznala da se studijski programi moraju razvijati u suradnji s poslodavcima.“

Uslijedilo je predavanje istaknutog zadarskog psihologa doc.dr.sc. Daria Vučenovića pod nazivom „Važnost emocionalne inteligencije za uspjeh u poslu.“ Povezivanje teorije i prakse, temeljeno na povratnim informacijama od poslodavaca a okrunjeno Danom karijera, prema riječima dr. Vučenovića, izdvaja Aspiru od ostalih fakulteta. Zanimljivo je izlaganje popraćeno brojnim pitanjima iz publike, nakon čega su uslijedili razgovori studenata s poslodavcima.

Treći Dan karijera okončan je raskošnim domjenkom koji su u potpunosti osmislili i pripremili Aspirini studenti Gastronomije.

Aspira

Dojmovi poslodavaca:

Le Meridien Lav – Igor Leben, direktor ljudskih potencijala

„Podržavamo ovu pozitivnu i zanimljivu priču. Već treću godinu smo na Aspiri. Stručna praksa nekoliko vaših studenata prerasla je u zaposlenje u našem hotelu. Naročit interes vlada za prodaju i marketing.“

KK Cedevisa – Davor Užbinec, generalni menažer

„Dolaskom na Dan karijera produbljujemo našu uspješnu i raznovrsnu suradnju s Aspirom. Studij Sportskog menadžmenta čimbenik je pozitivnih promjena u sportu, kojima naš klub teži.“

Brasserie on 7 & Zinfandel Wine Bar – Ivan Rabadan, Menadžer hrane i pića

„Sve je sjajno organizirano, nemoguće je uputiti bilo kakve zamjerke. Za studente smo znali da će biti izuzetno kvalitetni, no domjenak s ovako izvrsnom hranom pomalo nas je iznenadio.“

ZVIJEZDA TALIJANSKE GASTRO SCENE NA ASPIRI

KULINARSKE RADIONICE S MICHELINOVIM CHEFOM

U Kulinarskom studiju **Visoke škole Aspira**,
zvijezda talijanske gastro scene
Roberto Cerea održao je
kulinarske radionice i
degustaciju svojih specijaliteta
studentima **Gastronomije**.

Roberto Cerea vodi ekskluzivni restoran **Da Vittorio** u **Bergamu**, koji je nositelj tri **Michelinove zvjezdice**, najprestižnije nagrade u svijetu gastronomije. Danas u Italiji čak 100 restorana ima Michelinovu zvjezdicu, a samo ih devet ima tri. Zanimljivu priču o gastronomiji započeli su njegovi roditelji

Bruna i Vittorio davne 1966.godine, kada su otvorili prvi riblji restoran u Bergamu. Ljubav prema kuhinji prenijeli su i na svoju djecu tako da danas Roberto i Enrico vode restoran i kuhaju, Francesco je odgovoran za vinariju, Rossella vodi gostoprimstvo, a Barbara je preuzela slastičarnicu Cavour u

Barbara je preuzela slastičarnicu Cavour u Bergamo Altu. Njegova kuhinja je vezana za **talijansku tradiciju**, no nadopunjena inovacijama. Posjetiteljima nude lagana riblja jela, takozvanu **wellness kuhinju**.

Zajedno sa studentima Gastronomije pripremio je pravu gozbu za oči i nepce svih nazočnih. Za predjelo su *posluženi složenac od patlidžana s moussom od philadelphie, paprike i bosiljka te rižoto s ribljom juhom i „lažnom“ dagnjom*. Glavno jelo bio je *njok od krumpira sa srcem od gorgonzole i špinatom*.

U pozdravnom govoru chef je naglasio kako je jako sretan što je pozvan na Aspiru, a pohvalio je rad studenata i razinu njihovog znanja. Ni studenti nisu krili oduševljenje jednostavnim i neposrednim pristupom

chefa i savjetima koje im je dao, a sigurno će dio njih otići i na stručnu praksu u restoran **Da Vittorio**.

Studij Gastronomijena Aspiri prvi je međunarodni studij takvog tipa koji svim ljubiteljima kulinarstva nudi mogućnost profesionalnog usavršavanja pod mentorstvom najboljih domaćih i stranih chefova. **Vicenzo Guarino, Ivan Pažanin, David Skoko, Dino Galvagno, Braco Sanjin, Hrvoje Zirojević** samo su neki od Aspirinih predavača. Naglasak je stavljen na praktičan rad stoga se na tjednoj bazi organiziraju radionice te stručna praksa u prestižnim restoranima u Hrvatskoj i inozemstvu. Ne sumnjamo da će i gostovanje chefa **Roberta Ceree** biti dragocjeno iskustvo za studente i njihovu buduću karijeru.

Antonija Mihovilović

ASPIRINI STUDENTI GASTRONOMIJE KUHAJU SA DOMAĆIM I STRANIM CHEFOVIMA

CHEF'S STAGE

Studenti **Gastronomije Visoke škole Aspira** sudjelovali su na **prvom internacionalnom kongresu gastronomije i ugostiteljstva Chefs' stage** koji se u siječnju održao u Šibeniku.

Kongres su pokrenuli gastro entuzijast i chef restorana Pelegrini u Šibeniku - **Rudolf Štefan**, novinar **Hrvoje Petrić** i projekt menadžerica **Lucija Bilandžić**. Tijekom dva dana trajanja kongresa izmjenjivali su se zanimljivi paneli, masterclassovi i gala večere na više od deset atraktivnih lokacija. Nacionalni park Krka, vinarija Bibich, restoran Pelegrini i tvrđave Barone i sv. Mihovil samo su neke od njih. Cilj kongresa bio je skrenuti pozornost na hrvatsku i regionalnu gastronomiju, njezinu promociju u globalnom kontekstu i edukaciju novih generacija kuhara, konobara i voditelja restorana. Organizatori su istaknuli kako je spoj tradicionalnog i modernog uz upotrebu lokalnih namirnica pravi put prema postizanju prepoznatljivosti na međunarodnoj gastro sceni.

Studenti Gastronomije sudjelovali su u pripremi i posluživanju hrane s poznatim domaćim i stranim chefovima Davidom Skokom, Rudolfom Štefanom, Priskom Thuring, Hrvojem Kroflinom i turskim chefom Maksutom Askarom. Sudjelovati na ovako važnom međunarodnom događaju bilo je neprocjenjivo iskustvo za studente Aspire. Rudolf Štefan, jedan od organizatora kongresa, nije krio oduševljenje njihovim entuzijazmom i angažmanom. Smatra da su ovakvi eventovi prava prilika da dođu u kontakt s ljudima iz svijeta gastronomije i vide kako bez truda i rada nema konkretnog uspjeha u poslu.

Na tom tragu **Visoka škola Aspira** svojim studentima nastoji omogućiti praktičnu nastavu kako bi usavršavali svoje kulinarske i menadžerske sposobnosti da i sami nakon studija postanu nositelji promjena na gastro sceni.

VRIJEME JE ZA JESTI ZDRAVO?

MODERNA PREHRANA DRAGANE OLUJIĆ

Dragana Olujić ima bogato radno iskustvu u području nutricionizma, direktorica je prehrambenog savjetovališta *Nutricionist*, profesorica stručnih predmeta prehrane u srednjoj zdravstvenoj školi, vanjska suradnica na Kineziološkom i Prirodoslovno matematičkom fakultetu te nutricionistkinja *Športskog društva veterana domovinskog rata–Split i Jedriličarske reprezentacije Hrvatske*.

Predavanje naslova „Moderna prehrana“ koje je održala na Aspiri nastoji nam približiti trendove suvremene prehrane te iznijeti najnovija saznanja i aktualnosti povezane s nutricionizmom kao znanosti, ali i dijelom životnog iskustva i razvoja. Promocija zdravog življenja predmet je zanimanja sve većeg broja ljudi, ne samo na individualnoj nego i na globalnoj razini, stoga je nutricionistica našim studentima nastojala pomoći u kreiranju ispravnih prehrambenih navika koje će im pomoći u poboljšanju kvalitete života.

Jednostavnim i neposrednim obraćanjem Olujić je itekako ispunila najavno obećanje da će načela moderne prehrane predstaviti na spontan način. Naglasila je da promjena prehrane nije pratila promjenu stila života koji je donijelo suvremeno doba. Unos hrane treba biti promišljen i prilagođen energetskim izdascima tijela.

Među mnogim savjetima izrečenim na predavanju ističe se **uravnotežena konzumacija ugljikohidrata** te naročita poželjnost njihovih **integralnih** izvora, poput prosa ili heljde.

Promocija zdravog življenja predmet je zanimanja sve većeg broja ljudi, pa ne čudi da su mnogi studenti i ostali sudionici povelili žustru raspravu nakon predavanja.

Antonija Mihovilović

STUDIJSKO PUTOVANJE U SLAVONIJU I BARANJU

ENO - GASTRONOMSKI DOŽIVLJAJ

Studijski program **Gastronomija** baziran je na praktičnoj i terenskoj nastavi pa studenti uz uobičajene tjedne radionice s poznatim chefovima odlaze i na terensku nastavu. Voditelj studija **Tonči Drlje** za studente druge godine osmislio je nezaboravan eno - gastronomski doživljaj u Slavoniji i Baranji. Studijsko putovanje obuhvatilo je posjet i sommelierske radionice u najpoznatijim vinarijama regije te gastronomske radionice s autohtonim slavonskim namirnicama.

Putovanje su započeli posjetom obiteljskoj vinariji Šember u podnožju Plešivice. U piktoresknom raju za sve ljubitelje dobre kapljice uživali su u degustaciji poznatog pjenušca *Šember brut* te prepoznatljivih sorti poput chardonnaya, pinota crnog te rajskog rizlinga. Ljubazni domaćini pokušali su studentima dočarati proces proizvodnje vina, načine čuvanja i pripremanja za tržište. Nasmijani i sretni krenuli su prema sljedećem odredištu – vinariji Krauthaker. Vlasnik Vlado Krauthaker smatra se jednim od začetnika hrvatskog vinarstva, a glavni adut njegove vinarije je autohtona sorta graševina. U vinskoj turi nisu zaobišli ni srce kutjevačkog vinogorja i obiteljsku vinariju Ivana Enjinga. Ne sumnjamo da su studenti nakon svih posjeta dodatno povećali svoje znanje i degustacijske vještine na kontinentalnim vinima.

Vjerojatno najzanimljiviji dio putovanja bila je kulinarska radionica s chefom hotela „Osijek“

Tomicom Đukićem na kojoj su se studenti po prvi put susreli s pripremanjem jela od autohtone, crne slavonske svinje. Poznati chef naglasio je kako mu je velika čast raditi s Aspirinim studentima i upoznati ih s tradicionalnom gastronomskom ponudom Slavonije posluženom u modernom ruhu. Putovanje je zaokružio posjet Baranji, vinariji Josić i OPG –u Didin konak. Na poznatom obiteljskom gospodarstvu studenti su pripremali fiš-paprikaš, čobanac i šarana u rašljama. Zadnje odrediste terenske nastave bila je najistočnija točka Hrvatske – Ilok i posjet lokalnom vinskom podrumu.

Umorni i puni dojmova studenti su se vratili u Split svojim studentima obvezama. Terenska nastava u Slavoniji i Baranji bila je neprocjenjivo iskustvo za buduće chefove i *menadžere hrane i pića* koje će im pomoći u daljnjem studiranju i budućem poslu.

Antonija Mihovilović

SVEČANA PROMOCIJA STUDENATA VISOKE ŠKOLA ASPIRA

STUDENTI SE NE
PRESTAJU USAVRŠAVATI
NAKON DIPLOMA!

U prostorijama hotela Atrium u ožujku u Splitu promovirani su **prvostupnici i stručni specijalisti Sportskog menadžmenta i Hotelijerstva Visoke škole Aspira**.

Svečanoj promociji prisustvovali su brojni ugledni uzvanici među kojima je bila doc.dr.sc. **Meri Maretić** ispred Splitsko-Dalmatinske je, županije, **Alijana Vukšić** - direktorica Turističke zajednice grada Splita te predsjednik Hrvatskog atletskog saveza **Ivan Veštić**.

Svečanost je otvorila dekanica Visoke škole Aspira **Anita Grubišić** i poručila studentima kako je dobivanje diplome samo korak naprijed nakon kojeg se ne smiju prestati usavršavati jer će tek onda njihove diplome dobiti pravu vrijednost. Ivan Veštić u svom govoru zahvalio je Visokoj školi Aspira koja je prepoznala potrebe tržišta te sustavno radi kako bi mlade ljude pripremila za buduće poslove i spojila ih s poslodavcima. Doc.dr. sc. Meri Maretić također je zahvalila „vizionarima koji su pokrenuli Visoku školu Aspira i godinama rade za dobrobit našeg društva“.

Visoka škola Aspira od samog osnutka nastoji obrazovati vrhunske menadžere iz područja sportskog menadžmenta,

hotelijerstva, a zadnjih godina i gastronomije i računarstva koji će biti visoko konkurentni na tržištu rada. Među promoviranim studentima bili su i brojni uspješni sportaši, poput jedriličarki **Tine Mihelić** i **Romane Župan**, vaterpolista Hrvoja Benića te futsal igrača **Josipa Sutona**.

Svečana promocija okončana je studentskom himnom Gaudeamus nakon koje je uslijedilo zajedničko druženje na prigodnom domjenku.

Čestitamo svim promoviranim studentima, nadamo se da će ostvariti uspješnu karijeru i biti najbolji ambasadori Visoke škole Aspira.

Aspira

Dojmovi studenata:

Zvonimir Stamenov, prvostupnik Sportskog menadžmenta

„Studirati na Aspiri bio je pravi užitek. Za razliku od ostalih fakulteta profesori su spremni izaći u susret studentima i približiti im teško gradivo. Stekao sam brojne korisne kontakte za budući posao te odradio stručnu praksu u Madridu.“

Katarina Mandić, stručna specijalistica Sportskog Menadžmenta

„Visoka škola Aspira izgradila me kao osobu. Pomogla mi je da se za vrijeme studija zaposlim i snađem u muškom sportskom svijetu. Većina zaposlenih u sportskim organizacijama isključivo su diplomirani ekonomisti, no studij Sportskog menadžmenta pružio mi je puno šire znanje. Za vrijeme studija radila sam u košarkaškom klubu *Cedevita*, a danas sam zaposlena u rukometnom klubu *Prvo plinarsko društvo Zagreb*.“

Marin Marušić, prvostupnik Sportskog menadžmenta

„Već dugi niz godina dio sam organizacije brojnih sportskih događanja u Hrvatskoj, od *Snježne kraljice*, *Davis Cup-a*, *Red Bull Air Race-a* do *Europskog vaterpolskog prvenstva*, a diploma Aspire mi je pomogla da se što bolje prezentiram u poslovnom svijetu. Budućim studentima poručio bih da ne odustaju i skupljaju nove kontakte u čemu će im Aspira najbolje pomoći.“

5 RAZLOGA KOJI ĆE VAS POTAKNUTI DA UPIŠETE RAČUNARSTVO NA ASPIRI

Jedno je sigurno: IT industrija je sadašnjost i budućnost ekonomskog razvitka i ključna pokretačka poluga suvremenih gospodarskih kretanja. U skladu s modernim tržišnim trendovima i zahtjevima, Visoka škola Aspira pokrenula je u Splitu studij Računarstva-smjer „Programsko inženjerstvo“ koji polaznicima pruža znanje o relevantnim programskim i računalnim tehnikama, pripremajući ih za uspješnu karijeru i poslove koji se traže.

Ako vas zanima IT sektor, moderne tehnologije i programiranje te želite razvijati karijeru u tom smjeru, upisivanje Računarstva na Aspiri prava je odluka za vas, bez obzira na to jeste li tek maturirali, razmišljate o promjeni trenutačnog studija ili ste već zaposleni (ali vam je potrebna diploma za nove pobjede u IT karijeri).

Kako bismo vam približili cijeli studij izdvajamo nekoliko važnih stvari koji trebate znati o njemu i prednostima koje pruža.

1 Stručna praksa u najboljim tvrtkama

Obvezna stručna praksa u sklopu studija obavlja se u Hrvatskoj i inozemstvu, u respektabilnim informatičkim poduzećima, ustanovama i organizacijama s kojima Aspira ima potpisan ugovor o suradnji. Praktičnoj nastavi pristupa se ozbiljno i uvjet je za završni ispit, a osim dobre reference u životopisu, mnogim našim studentima osigurala je trajno zaposlenje upravo u onoj tvrtki u kojoj su obavljali praksu. Osim toga, organiziramo i Dan karijera koji studentima omogućuje izravne kontakte s najboljim domaćim i stranim IT tvrtkama.

2 Studiranje uz posao

Zbog profesionalnih obveza ne možete redovito pohađati predavanja? Bez brige, i na to smo mislili. Izvanrednim studentima omogućili smo individualne konzultacije uz mentorstvo, dok potrebnim nastavnim materijalima mogu pristupiti putem naše web stranice. Studij je implementirao i učinkovit sustav učenja na daljinu Merlin koji omogućuje praćenje predavanja putem video prijenosa i virtualnu interakciju s profesorima. Ako se pak ne nalazite u mjestu studiranja, ispite možete polagati telekonferencijskim putem!

3 Vrhunska oprema

Kao što i priliči svakom ozbiljnom studiju, svi naši polaznici dobivaju na korištenje modernu tehničku i računalnu opremu, a pružamo i opciju praćenja online nastave putem najsuvremenijih tehnologija i sustava učenja na daljinu. Među ostalim, svaki student upisom stječe mikro-računalo Raspberry Pi, edukativni alat koji se koristi za učenje programiranja u mnogim obrazovnim ustanovama diljem svijeta.

4 Gosti predavači

Kako bismo polaznicima približili njihova buduća radna mjesta i ključna suvremena kretanja na tehnološkom tržištu, redovito dovodimo ugledne stručnjake iz prakse kao gostujuće predavače. Njihova praktična iskustva od neizmjerne su vrijednosti studentima koji ovim putem dobivaju konkretnu sliku i percepciju radnog okruženja, poslova i izazova koji ih očekuju u budućoj karijeri.

5 Poduzetničke radionice

Jeste li se ikad zapitali kako izgleda pokretanje i vođenje jednog računalnog startupa? Odgovor donose naše poduzetničke radionice koje organiziramo u suradnji s iskusnim poduzetnicima koji su se i sami zaputili u startup avanturu. Osim što studentima pružaju zanimljiv uvid u "pravu stvar", radionice ih uče i kako pronaći svoje mjesto na tržištu rada pomoću vlastite kreativnosti, snalažljivosti i spremnosti na izazove. Ako u vama "spava" jedan poduzetnik, mi ćemo ga svakako probuditi!

Aspira

ALIJANA VUKŠIĆ

DIREKTORICA TURISTIČKE ZAJEDNICE U SPLITU

Kada je Turističko vijeće 2014. godine odlučivalo o nasljedniku Vedrana Matošića na mjestu direktora Turističke zajednice grada Splita, izbor **Alijane Vukšić** nije predstavio veliko iznenađenje. Tadašnja direktorica Turističkog informativnog centra dobila je sve glasove Vijeća uključujući i glas tadašnjeg gradonačelnika Ive Baldasara.

Alijana, možete li napraviti usporedbu turističke ponude grada Splita 2014. godine i danas?

Pokazatelji turističkog prometa potvrđuju da smo na dobrom putu. Naglašavamo da je na svima nama, turističkim djelatnicima, gradskoj upravi, ministarstvima, i svima koji su indirektno ili direktno uključeni u turizam, da planski razvijamo turizam misleći pritom na održivost i očuvanje naših kulturnih i prirodnih resursa, te kvalitetu života lokalnog stanovništva.

Turistička ponuda je vrlo kompleksna i mijenja se sukladno trendovima na turističkom tržištu, stoga je vrlo teško na taj način uspoređivati. Jedan od naših glavnih ciljeva je razvijati turističku ponudu koja je odgovorna prema baštini, ukupnim resursima, lokalnom stanovništvu, a istovremeno zadovoljava potrebe suvremenih gostiju.

Što se poduzima da bi se ograničio nekontrolirani broj smještajnih kapaciteta u domaćinstvu?

Analiza razvoja strukture smještajnih kapaciteta po vrstama pokazuje dominantan udio i

„Split ima još puno potencijala i nastavljamo razvijati turističke proizvode, želimo realizirati i kongresni, gastro, sportski i zdravstveni turizam“!

brz rast smještaja u domaćinstvima, čiji se kapacitet u razdoblju 2010-2016 povećao 3,5 puta. Čak nešto veći rast (3,82 puta) zabilježen je u kategoriji hostelskog i drugog smještaja, ali udio kreveta u ovoj grupi je u ukupnoj strukturi smještaja značajno manji (15,76%). Istovremeno, kapacitet hotelskog smještaja je porastao 31,50% a onog u kampovima smanjen za 6,59%. Rezultata navedenih promjena jest značajno izmijenjena struktura smještaja destinacije u kojoj dominira i dalje rastući privatni smještaj (68,06%) dok je hotelski smještaj, koji čini temeljnu turističku receptivu, glavni motor prihoda i zaposlenosti te stoga i mjerilo razvijenosti destinacijske ponude, a čini tek 11,21% kreveta u destinaciji. Gledano

s aspekta optimizacije ekonomskih učinaka turizma u destinaciji (prihodi, potrošnja, zaposlenost, prihodi za javni sektor, sezonalnost) ovakva struktura je nepovoljna. Ona bi se kroz sljedećih nekoliko godina trebala značajno promijeniti planiranim rastom ponude hotelskih kreveta koje bi Split trebao dobiti kroz dovršenje i stavljanje u funkciju postojećih/započetih investicija (hotel Marjan, Ambassador), preuređenje i stavljanje u punu funkciju hotela Bellevue i Central te najavljene gradnje novih objekata (Bačvice, Trstenik, Žnjan, Westgate toranj). Obzirom na važnost i značaj hotelskih kreveta u ukupnoj destinacijskoj ponudi, realizacija ovih projekata nadilazi puki interes njihovih vlasnika/investitora i ulazi u domenu javnog, destinacijskog interesa te je stoga potreban proaktivan pristup ključnih aktera, u prvom redu Grada, u njihovu rješavanju. U kontekstu očekivanog porasta kapaciteta, može se očekivati i pojačana potražnja te deficit kvalificiranog kadra. Najbolja popunjenost zabilježena je u hotelskom smještaju te u smještaju u domaćinstvu visoke kategorije, temeljem navedenog smatram da su nužne promjene i gastro turizma i zdravstvenog. Naravno da ćemo i dalje ograničenja koja će utjecati

prvenstveno na podizanje kvalitete usluge smještaja u domaćinstvu. Pri tom ne smatram da bi trebalo ograničiti privatni smještaj nego raditi na podizanju kvalitete smještaja u domaćinstvu, a svakako povećavati broj hotelskog smještaja kojeg imamo znatno manje u odnosu na smještaj u domaćinstvu. Kako bi se podizala kvaliteta privatnog smještaja najvažnija je reakcija nadležnog ministarstva Ministarstva kao kreatora Zakona koji definiraju uvjete koje je potrebno zadovoljiti za ishodenje Rješenja o kategorizaciji.

Kakva je strategija razvoja turizma grada Splita?

Split ima još jako puno potencijala stoga nastavljamo raditi prema našem Strateškom marketing planu s naglaskom na one turističke proizvode koji su važni prema mišljenju svih uključenih u izradu plana (od lokalne zajednice, turista, turističkih djelatnika institucija) poput kongresnog turizma, sportskog, gastro turizma i zdravstvenog. Naravno da ćemo i dalje razvijati i naše najvažnije i najzastupljenije turističke proizvode poput kulturnog turizma. Od planova u 2018. valja istaknuti aktivno sudjelovanje u izradi Strategije razvoja turizma Grada Splita,

raditi na projektima podizanja kvalitete smještajne ponude (edukacije, certificiranje objekata poput *bed& bike*, jačati djelovanje svih dionika, projekti s naglaskom na očuvanje tradicije i atmosfere grada (npr. kampanja *Ko to more platiti*). Poseban cilj nam je rasteretiti gradsku jezgru i poticati projekte izvan jezgre (npr. muzejske rute izvan gradske jezgre), s Gradom Splitom sudjelovati u tematizaciji plaža i promociju plaža tematski prilagoditi. Također u 2018. godini u suradnji s Gradom Splitom nastavljamo partnerstvo u EU projektima od kojih svakako ističem projekt *Marjan 2020 - brdo prošlosti, oaza budućnosti* - vrijedan 22,5 milijuna kuna, za koji su odobrena bespovratna sredstva u iznosu od 75 posto.

Nastavljamo razvijati projekte koji su se pokazali uspješni za poticanje produljenja turističke sezone. Svakako bi spomenula i *City break* projekt kojim pružamo dodatne pogodnosti turistima koji nas posjećuju od listopada do travnja. Za sve detalje pogledajte Strateški marketing plan destinacije Split.

Srce sezone su 7. i 8. mjesec, ali turista u Splitu ima i ranije. Nažalost, događanja nema baš puno u predsezoni. (Zašto?)

Sve velike promjene ne mogu se napraviti preko noći, one su rezultat zajedničkog dugogodišnjeg rada. Upravo ti turisti kojih „ima i ranije“ rezultat su aktivnog rada svih dionika od lokalne uprave, turističkih zajednica, turističkih djelatnika, agencija, hotelijera, ugostitelja... Svi zajedno radimo, kako na privlačenju turista, tako i na bogaćenju turističke ponude u destinaciji u skladu s financijskim ograničenjima. Sve više manifestacija razvijamo i financijski podržavamo upravo u vremenu izvan glavne sezone. Prilikom dodjele potpora turističkim manifestacijama kroz Javni poziv, prioritet imaju upravo one manifestacije koje se organiziraju od listopada do svibnja, a veliki dio njih prije svega nekoliko godina nisu ni postojale. Dobar primjer je Splitski polumaraton, Advent u Splitu, filmski festivali, Jazz u veljači... Upravo neka od tih događanja postala su glavni motiv dolaska turista i razlog zbog kojeg svi pokazatelji upućuju na smanjenje sezonskog karaktera.

Turizam je složena djelatnost u kojoj je iznimno važan kontroliran razvoj i podizanje kvalitete usluge. Što se konkretno u Gradu radi da bi se izbjeglo izdavanje derutnih soba te prodaja svakakvog asortimana turistima na štandovima?

Kako bi se ograničio nekontroliran broj smještajnih kapaciteta u domaćinstvu nužne su brojne promjene i ograničenja koje bi donijele izmjene Zakona. Ono što se trenutno radi je aktivnija kontrola nadležne inspekcije Ministarstva turizma i Ministarstva financija- Carinske uprave, u skladu s postojećim zakonskim okvirima, a bolju kontrolu omogućava i povezanost i uključenost svih institucija kroz sustav turističkih zajednica-eVisitor.

Split je od tranzitnog centra postao jako turističko središte. Može li u budućnosti opet doći do promjene iz turističkog u neko drugo središte?

Turizam je vrlo promjenjiva, uvjetno rečeno, grana gospodarstva, stoga sve međunarodna politička zbivanja direktno utječu na kretanje turista po mapi turističkih destinacija. Ovo pitanje vrlo je hipotetski postavljeno, stoga hipotetski gledano, Split ima velike razvojne mogućnosti, a promjena iz turističkog u neko drugo središte ovisila bi o velikom broju faktora.

Građani su se dosta žalili na organiziran je Adventa u Splitu, iako ste govorili kako se cjelokupno organiziranje tog događaja podiglo na svjetsku razinu. Smatrate li da se u Grad može još povećati ponuda tijekom Adventa kako bi se napravila bar mala konkurencija Zagrebu?

Usporedba Adventa u Splitu i Zagrebu u smislu konkurenata vrlo je nerealna, prvenstveno zbog financijskih ograničenja. Split kao dugogodišnja tranzitna destinacija radi veliki iskorak u produljenju turističke sezone upravo kroz ovakva događanja. Advent u Splitu iz godine u godinu razvijamo a rezultati su sve veća prepoznatljivost i posjećenost od strane domaćih i stranih gostiju. Za vrijeme prošlogodišnje manifestacije Advent u Splitu proveli smo anketiranje 172 posjetitelja od čega stranih 65,12%, a domaćih 34,88%. Prosječne ocjene svih ispitanika o (svim) elementima Adventa kreću se u rasponu od 3,8 do 3,9. Strani posjetitelji su u prosjeku zadovoljniji od domaćih. Svakako ćemo daljnjim razvojem onih elemenata ponude koji su najlošije ocijenjeni, utjecati na povećanje zadovoljstva svih posjetitelja. Naš cilj u razvoj manifestacije Advent u Splitu nije uspoređivanje sa Zagrebom niti bilo kojom drugom destinacijom, cilj nam je istaknuti naše prednosti i pokazati jedinstvenost zime i Adventa u Splitu kroz tradiciju i zabavu i pokazati da nismo konkurencija nego zajedničkim snagama nadopunjujemo svoje turističke proizvode.

PREDAVANJE BORUTA GATARE

KAKO ORGANIZIRATI DOGAĐAJ O KOJEM ĆE SE PRIČATI?

Visoka škola Aspira imala je priliku ugostiti event menadžera **Boruta Gatara** koji je održao zanimljivo predavanje studentima **Sportskog menadžmenta**.

Borut Gatar istaknuo se u organizaciji cijelog niza uspješnih manifestacija koje su unaprijedile turističku ponudu Zadra, a najveću popularnost postigao je zahvaljujući humanitarnoj utrci **Wings for life World run**. Riječ je o globalnoj utrci koja se održava na 35 svjetskih lokacija, a svrha joj je prikupljanje sredstava za istraživanje bolesti leđne moždine. Zahvaljujući dobroj organizaciji iza koje stoji dvjestotinjak članova te veliki broj volontera utrka je dobila komercijalni karakter i osigurala profit čitavoj lokalnoj zajednici. Gatar je naglasio i zanimljiv podatak kako Zadar tijekom pet godina ima najveći rast broja trkača u svijetu.

Studentima Aspire u svom je izlaganju pokušao dočarati kako izgleda organizacija eventa na globalnoj razini, koja zahtijeva puno novca, truda i znanja svih članova tima. Istaknuo je kako je sinergija s jedinicama lokalne samouprave prvi korak za uspješnu organizaciju.

Tijekom svoje bogate karijere surađivao je s brojnim uglednim klijentima poput **Heinekena, Zagrebačke pivovare** te **Red Bulla**. Gatar je pokrenuo i dva vrlo uspješna samostalna projekta **Vakanza** – vaterpolo turnir za amatere te slalomsku utrku **Iška kraljica**. Mali budžeti i nezainteresiranost lokalne zajednice nisu ga spriječili u uspješnoj realizaciji zbog kreativnog tima ljudi koji su bili spremni na rizik. O tome najbolje svjedoči spomenuta slalomska utka na otoku Ižu, na kojem u povijesti nikada nije padao snijeg.

Na kraju predavanja studentima je poručio da ne odustaju od svojih ideja i skupljaju dragocjeno iskustvo uz pomoć studentskih praksi koje će im pomoći da i sami jednog dana organiziraju događaj o kojem će se pričati.

Antonija Mihovilović

DR. GEROME HAYS NA ASPIRI

SPOJ TEHNOLOGIJE I PUTOVANJA

Visoka škola Aspira imala je čast po drugi put ugostiti biznismena i predavača iz SAD –a, **dr. Geroma Haysa s Indiana University – Kelley School of Business** koji je održao predavanje na temu „*How technology is transforming the travel industry?*“. Doktor prava, inovator i pokretač brojnih uspješnih projekata ponovno je okupio veliki broj zainteresiranih studenata i posjetitelja koji su sa zanimanjem slušali predavanje o utjecaju moderne tehnologije na razvoj turističke destinacije. Nakon predavanja iskoristili smo priliku da mu postavimo par pitanja.

Već ste drugi put na Aspiri, kakvi su Vaši dojmovi?

Izuzetna mi je čast biti opet na Aspiri! Prije par mjeseci održao sam predavanje na temu „*The rise of entrepreneurship globally and what it means for emerging economies*“ (*Što globalni rast poduzetništva znači za ekonomije zemalja u razvoju*) te se upoznao s upravom i profesorima. Aspira gradi svoj brand i mislim da će biti prepoznata diljem Europe i Amerike. Jako dobri i predani profesori održavaju nastavu, a veliki je broj i predavača iz struke. Vrlo su entuzijastični oko uvođenja novina u nastavne procese i bio bi sretan kad bih im mogao pomoći u tome.

Što mislite o studijskim programima na Aspiri?

U razgovoru sa studentima i profesorima primijetio sam da je fokus stavljen na prikupljanje praktičnog znanja koje je iskoristivo nakon završetka studija.

Svakako, pozitivna stvar je što veliki broj profesora dolazi iz struke i tako studentima prenose svoja dragocjena iskustva i pripremaju ih za tržište rada. Pohvalio bih i inicijativu slanja studenata na praksu od prve godine studija.

Koje kolegije predajete na matičnom sveučilištu?

Trenutno sam zaposlen na **Indiana University – Kelley School of Business**, koja je rangirana kao 4. od 3000 poslovnih škola u SAD-u. Volim rad sa studentima, a preko svojih kolegija podučavam ih razvoju poduzetništva. Konkretno, pokušavam im prenijeti što više svog iskustva kako bi nakon završetka školovanja mogli otvoriti vlastitu tvrtku bilo gdje u svijetu.

Kako biste ocijenili utjecaj moderne tehnologije na razvoj turizma u Hrvatskoj, konkretno u Splitu?

Posljednjih godina turizam i moderna tehnologija postali su usko povezani. Prvo bih istaknuo **Airbnb**, internetsku platformu za rezervaciju turističkog smještaja, koja je napravila revoluciju u razvoju turizma na ovim prostorima. Odjednom je pronalazak smještaja postao jednostavan i dostupan svima, a Airbnb –om se osim privatnih korisnika služe i velike kompanije. Oko 70 posto svih odluka vezanih uz turizam, u smislu inspiracije oko izbora destinacije, istraživanja, rezervacije, usporedbi ili dijeljenja iskustva odvija se na internetu. Internet i moderna tehnologija postali su ključan komunikacijski medij na kojem moraju biti prisutni svi koji žele privući potencijalne goste.

I za kraj, kako vidite razvoj turizma na ovim prostorima u budućnosti?

Čitava Europa ima veliki potencijal za dodatan razvoj turizma, ali uz dobro razrađenu strategiju. Neizmjeran rast turizma može osigurati ostanak ljudi i osigurati im radna mjesta zbog kojih sve više odlaze iz Hrvatske. Morate poraditi na tome i pronaći način da što više mladih ljudi ostane u ovoj predivnoj zemlji.

PROJEKT JAVNE USTANOVE RERA S.D. I ASPIRE

SINJ U SRIDU

Visoka škola Aspira u suradnji s Javnom ustanovom **RERA S.D.** sudjelovala je u provođenju integriranog projekta „**Sinj u sridu**“ čiji je primarni cilj obnova i uređenje jedinstvene kulturne baštine Sinja u svrhu povećanja turističke valorizacije. Sinj raspolaže velikim potencijalom za razvoj kulturnog, vjerskog, sportsko-avanturističkog i ruralnog turizma, koji su pojedinačno dovoljno atraktivni, a zajedno dovoljno kompatibilni da mogu tvoriti jedinstvenu turističku ponudu destinacije, koja će privlačiti turiste tijekom cijele godine.

Kao obrazovna institucija Aspira je sudjelovala u organizaciji stručnog seminara namijenjenog turističkim djelatnicima, s posebnim naglaskom na turističke vodiče. Program se sastojao od nekoliko tematskih cjelina: *Povijest Cetinskog kraja*, *Turistički zemljopis*, *Kulturna baština – kulturno povijesni spomenici*, *Sinjska Alka – povijest i pravila*, *Gastro baština Cetinske krajine*, *Komunikacijske vještine* i *Praktični dio*. U sklopu projekta održane su i četiri javne

tribine u Sinju, Trilju i Vrlici, a u njima su sudjelovali eminentni stručnjaci iz područja turizma, kulturne baštine i digitalnog marketinga. Nakon završetka stručnog seminara sudionicima su na završnoj svečanosti podijeljeni certifikati o sudjelovanju, a svečanost se održala 5. srpnja 2018. godine u prostorima Visoke škole Aspira. Sudionici projekta bili su oduševljeni stečenim znanjem i novim vještinama, a certifikate su im uručili predsjednik **Upravnog vijeća Aspire Alen Jerkunica** i ravnatelj **RERA S.D. Jozo Sarač**.

- Inače sam kustosica sinjskog muzeja i slušala sam modul o digitalnoj prezentaciji kulturne baštine, koji mi je bio iznimno koristan. Ukazano nam je na potrebu umrežavanja kulture i turizma, koju, nažalost, nekad smetnemo s uma. Sinergijom možemo puno postići i zato sve pohvale ovom projektu i modulu koji je provodila Aspira – kazala je Dragana Modrić.

Ni **predsjednik Upravnog vijeća Aspire Alen Jerkunica** nije krio zadovoljstvo Aspirinim doprinosom projektu:

- Sve smo to radili s ciljem da vodiči i ostali

sudionici ta nova saznanja mogu prenijeti gostima i turistima. Važno nam je bilo i da sve čimbenike s područja Cetinske krajine, poput iznajmljivača, vodiča, predstavnika muzeja, galerija i OPG-ova, međusobno umrežimo s polaznicima naših predavanja.

Projekt se pokazao iznimno korisnim za sve sudionike; jednima je pomogao da postanu vidljiviji, a drugima je proširio znanje. „Sinju sridu“ samo je početak odlične suradnje između Visoke škole Aspira i Javne ustanove RERA S.D. Naime, do kraja godine u planu je par novih projekata koji će se baviti popularizacijom i razvojem kulturnog turizma i baštine.

Aspira

VOLONTERI - LJUDI IZ SJENE

Europsko rukometno prvenstvo koje se održalo u siječnju 2018. privuklo je pažnju mnogih ljubitelja rukometa; već od dana kada su objavljeni rezultati izvlačenja domaćinstava, nismo se mogli oteti dojmu da su svi samo raspravljali o tome tko će naše momke dočekati u grupama, tko će pokazati bolju igru, tko je favorit, što sa ozljedama, koliko je

Ni na ovom natjecanju nije ih nedostajalo. Iako je interes za volontiranje u Splitu, zbog utakmica naše reprezentacije bio ogroman, imali smo sreću što je Aspira bila dio programa koji je nekima od nas omogućio da dio svoje stručne prakse odradimo kroz volontiranje na nekoliko razina organizacije manifestacije.

jaka Hrvatska imože li do najsjajnije medalje. Ali nitko pritom nije razmišljao da cijelo to vrijeme postoje i oni koji su brinuli da organizacija svake utakmice protekne u najboljem redu, da su tribine uredno posložene, sekcije obilježene, da je teren suh, itd.

Naravno, radi se o volonterima, koji su zapravo i najvažniji korač velikih natjecanja poput ovoga, a gotovo uvijek su u sjeni.

Dio volontera imao je svoju priliku već uoči održavanja humanitarne utakmice između Hrvatske i Crne Gore. Bila je to generalna proba za Kauboje, ali isto tako i za splitske volontere koji su se prijavljivali vođeni različitim motivima (od upoznavanja poznatih osoba, reprezentativaca, trenera, fotografiranja po tribinama i hodnicima Spaladium arene pa do upoznavanja strukture organizacije).

Kriterij prilikom izbora bila je i dobna granica

volontera, koja ne dopušta mladima od petnaest godina da volontiraju. Na taj način sužen je izbor zaista prevelikog broja zainteresiranih. Angažirani smo na različitim zadacima. Koordinacija u mix zoni, vođenje statistike, komunikacija s novinarima, fotografima. Studenti Aspire sudjelovali su i u izradi akreditacija, pripremanju promotivnih materijala te na međunarodnoj komunikaciji sa Europskom rukometnom federacijom, za koju sam bio osobno zadužen.

Što to u principu znači, i koliko utjecaja ima na studij sportskog menadžmenta koji studiram? Moji zadaci obuhvaćali su stalnu komunikaciju s članovima rukometne federacije, bilo da se radi o sucima, delegatima ili osobama zaduženima za medije, pri čemu je veliku ulogu imalo poznavanje stranog jezika kao i organizacijske sposobnosti.

Praksa koju sam stekao volontirajući na prvenstvu uvelike je pomogla razumijevanju predmetnih obaveza na stručnom studiju koji pohađam.

Domaćinstvo znači mnogo za promociju

Hrvatske u svijetu, ali i za razvoj rukometa i novih investicija u sport. Posao koji su odradili volonteri u Splitu, radeći u sjeni samih utakmica doprinio je tome da je Hrvatska na putu da postane domaćin i drugih renomiranih sportskih događanja.

Ne sumnjam da će Aspira ponovo biti u samom centru događanja s obzirom na humanitarni aspekt koji podržava te organizacijske vještine i znanja njenih studenata.

Toni Prkić

Dolaskom u Čapljinu na odluku trenera njena nova pozicija bila je ona obrambenog igrača, stopera, a nerijetko je znala stati i na gol. Jednu je utakmicu započela kao vratarka a na poluvremenu je trener odlučio da stane na stopera. Voljela je igrati i braniti, zapravo voljela je nogomet u potpunosti, i sve što ide uz njega. Ali nogomet i cure u njenom je djetinjstvu bio neobičan spoj. Ipak, ostvarila je svoj san i nagovorila roditelje da igra, bok uz bok s dečkima. Bila je sve bolja pa je dobila poziv da brani u većim klubovima te poziv u hrvatsku U-19 reprezentaciju. U trenutku kada je njena karijera trebala imati uzlaznu putanju, sve je krenulo naopako. Ali, jedan dobar savjet, fakultet Aspire i njen trud i volja doveli su do toga da je ostala vezana uz nogomet, radi ono što voli i u čemu je dobra.

PRIČA MAGDALENE KRALJIĆ

O ŽENAMA I NOGOMETU, SPORTU I MENADŽMENTU

‘Još od malih nogu, točnije od kada pamtim, uvijek sam bila u društvu dječaka te vrijeme provodila na selu kod bake i djeda gdje smo većinu tog vremena provodili igrajući ragbi i nogomet, koji je postao moja najveća ljubav.’

Iako sam se od šeste do trinaeste godine bavila rukometom i bila rukometna vratarka taj sport mi nikad nije bio ono nešto posebno u čemu sam vidjela sebe, kako sam živjela u malom gradu gdje nije bilo baš puno opcija za bavljenje sportom, od ženskih klubova bio je rukometni i odbojkaški klub, gdje sam se naposljetku odlučila za rukomet.

Stvari se mijenjaju 2011. kad sa, nakon dugog nagovaranja roditelja da treniram nogomet s dečkima, ostvarila svoj cilj. Te godine u malom mjestu pored Čapljine, u Klepcima, upisali su me u Hajdukovu školu nogometa, gdje sam s dječacima trenirala dvije godine.

Krajem 2012. i u 2013. osnivaju se u kratko vrijeme čak tri ženska kluba nogometa na području Čapljine i Metkovića, prvo sam nastupala za ŽNK GOŠK iz Gabele, zatim za HŽNK Čapljina, odakle sam na ljeto 2013. na poziv uz svoje 4 suigračice, prešla u ŽNK Neretva iz Metkovića.

U Metkoviću sam branila do ljeta 2016. nakon čega sam prešla braniti boje ŽNK Split, jakog prvoligaša, a iste godine sam upisala i Aspiru.

Dolaskom u ŽNK Split znala sam što me čeka, Split je imao vrhunsku vratarku, par godina stariju od mene i sa puno više iskustva u 1.HNLŽ, no bila sam spremna čekati svoju priliku uz rad i trud. Ipak, tada za mene

mene i moju karijeru kreće sve nizbrdo: ŽNK Split nije imao trenera vratarki, a ja sam navikla na ustaljeni rad s trenerom vratara, te je moja forma padala u vratarskom smislu, a na polusezoni postajem i prva vratarka Splita nakon što je iz kluba otišla dotadašnja prva vratarka. Kako sam branila bez golmanskih treninga padala sam u psihičkom smislu, a uz sve to pred kraj sezone dogodila mi se teška ozljeda lakta lijeve ruke, kada su mi stradali ligamenti i hrskavica. U takvom stanju odlučila sam završiti sezonu i od toga dana ozbiljno počela razmišljati kako dalje nastaviti i isplati li se uopće nastavljati s obzirom da su vratarke u Hrvatskoj ligi većinom podcijenjene i nemaju uvjete za napredak kao i ostale igračice.

U tom sam periodu bila studentica drugog semestra Sportskog menadžmenta na Aspiri, i na moju veliku sreću, upoznala sam profesoricu **Doru Radić**, koja je također bivša studentica Aspire a u tom trenutku je predavala „Sportski menadžment I“. Profesorica

Radić mi je savjetovala da ukoliko stvarno volim nogomet, ne moram potpuno odustati od njega, već da se baziram na rad u nekom nogometnom klubu ili na neki način pronađem neki dodir sa sportom koji toliko volim.

Po završetku sezone, gdje smo završili na 3.mjestu 1. HNLŽ zahvalila sam svojim suigračicama i Upravi ŽNK Split, na čelu s

predsjednicom Vinkom Fabjanac, na svemu što sam stekla u tih što sam stekla u tih godinu dana u klubu i pozdravila se sa svojom igračkom karijerom.

Nakon toga kontaktirala sam Upravu mog bivšeg kluba ŽNK Neretva, izložila im prezentaciju i predložila da se vratim u klub, ali ovaj put u području sportskog marketinga. Pristali su i postavili me na poziciju marketing menadžerice, gdje sam i danas. Brzo sam se uhodala u posao i dobila mnogo pohvala od sportskih klubova, kao i razne ponude za posao od velikih i jakih klubova, no odlučila sam ostati vjerna klubu, jer sam već jednom napravila grešku, a nakon promišljanja zaključila sam da je to najbolja opcija za daljnji profesionalni napredak.

Danas sklapam mnogo poznanstava i suradnji s ljudima sa velike Europske ženske nogometne scene te sam menadžerica dvjema igračicama. Jedna od njih je kapetanica ŽNK Neretva, osamnaestogodišnja **Veronika Terzić**, koja je jako mlada i

ambiciozna, i u potpunosti posvećena onome što radi te smatram da je za godinu-dvije očekuje velika karijera na Europskoj sceni.

Moj trenutni glavni cilj jest završiti svih pet godina Sportskog menadžmenta i proširiti svoje znanje i poznanstva sa stručnjacima u ženskom nogometu te uz to nastaviti obavljati funkciju marketing menadžerice u klubu. Također, poseban mi je cilj pružiti mojim bivšim suigračicama, znanjem, poznanstvima i savjetima, sve ono što meni nitko nije mogao pružiti, pokazati ili savjetovati.

Magdalena Kraljić

SPORT KAO SREDSTVO BORBE ZA LJUDSKA PRAVA

RODNA (NE)RAVNOPRAVNOST U SPORTU

Bavljenje sportom, odnosno bavljenje djevojčica, djevojaka ili žena nogometom ne krši niti jedno ljudsko pravo, ali protivljenje pojedina ili skupine da djevojčice, djevojke ili žene igraju najvažniju sporednu stvar na svijetu itekako krši ljudska prava. Mnoge djevojčice nisu ostvarile svoje snove zato što je njihovim roditeljima nametnuto da nogomet nije za ženski rod, mnogo velikih talenata je propalo zbog toga što je ženski nogomet odbačen kao popularni sport i nisu imali dostojnu sredinu za razvoj svog talenta, sve to veže jedno drugo, a započelo je pojedinacem koji je svoj stav nametnuo skupini ljudi.

U Hrvatskoj je prosječni broj ljudi na utakmicama najvećeg ligaškog ranga ženskog nogometa oko četrdeset do pedeset, obično su to roditelji i najbliža obitelj i pokoji poznanik igračica. U većini slučajeva, u najvećem rangu natjecanja, nogometašice igraju na „livadama“ koje glavni ljudi našeg natjecanja nazivaju stadionima. Ženski nogometni klub Osijek, koji je zadnjih desetak godina prvak Hrvatske, igra na stadionu koji uopće nema tribina, utakmice ženskog nogometa ne prenose se nigdje, 80% igračica nema nikakva primanja od nogometa, izlaskom igračica na teren čuje se više negativnih

nego pozitivnih komentara...Oni koji komentiraju ne znaju da je većina tih igračica profesionalnija, kada se o načinu života radi, od njihovih muških kolega koji su jako dobro plaćeni za to, cure se ostavljaju izlazaka, provoda, bitnih obiteljskih događaja, druženja s vršnjacima, kako bi zauzvrat dobile nerazumijevanje i podsmjeh. Osobe koje sjede u foteljama i zaduženi su za brigu o ženskom nogometu gledaju samo svoju korist, a ne korist tih zbog kojih taj sport, ta liga postoji, zbog toga što je kroz vrijeme i njima nametnuto da nogomet nije sport za žene, ali oni su tu jer koriste položaje - to je ono što krši ljudska prava, a ne bavljenje djevojaka nogometom.

No one ne odustaju jer znaju da će jednoga dana, možda ne one, ali neke nove igračice, doživjeti promjenu. Nogomet je za mene najljepša igra na svijetu zbog toga što se sve bore jedna za drugu, to je timski sport u kome je puno žrtve i odricanja zbog „5 minuta slave“ koja dođe voljom, trudom i radom.

Sve to sam na svojoj koži osjetila, sva dobacivanja, pitanja i komentare poput „što će ti to, to nije za cure“.., možda bi se iznenadili kada bi znali da smo tijekom vrućih ljetnih mjeseci, s temperaturom od gotovo 40 stupnjeva, biciklirale i do 30 kilometara dnevno da ne bismo propustile trening, odrađivale i 2 teška treninga u istom danu i vraćale se kući s osmijehom na licu, s nadom da će jednog dana sav taj trud doći na naplatu. Došao je, sazreli smo kao osobe, naučili smo cijeniti ono što nam se ponudi, imale priliku obući reprezentativni dres što je najljepša stvar na svijetu, a tada vas počnu i cijeniti i drukčije se ponašati. Moj igrački put je stao, ali moj put da promijenim tu neravnopravnost i nepravdu prema ženskom nogometu nije i to je ono najvrijednije što sam stekla kroz iskustvo igranja i kroz ekipni rad – osjećaj zajedništva i pripadanja, kada svi dišete kao jedno, borite se za druge i njihove pobjede slavite kao da su vaše.

U razvijenim državama situacija je drugačija,

igračice imaju jako dobre uvjete za napredak, imaju stalna i redovna primanja, njihove lige popraćene su, što medijski, što navijački, one su se uspješno izborile za svoja prava i postigle poštovanje. U SAD-u npr. veća je gledanost ženskog od muškog nogometa zbog izvanrednih rezultata koje postiže njihova ženska reprezentacija. Norveška je prva država koja je izjednačila primanja igrača i igračica u reprezentaciji, dok kod nas reprezentativke „A“ vrste imaju dnevnice oko 100,00 HRK, a ostale igračice mlađe kategorije nemaju nikakva primanja u reprezentaciji.

Smatram, zbog svega navedenog, da je vrijeme da se stvari počnu mijenjati, da vodeći i ključni ljudi našeg saveza poduzmu nešto na temu ženskog nogometa, jer ove djevojke predstavljaju našu zemlju na velikim natjecanjima, te djevojke na terenima „ginu“ za svoj klub, za nogomet i zaslužuju mnogo više od trenutno ponuđenog, odnosno od ničega.

Mislim da je sport jedno od najjačih sredstava za borbu za ljudska prava, jer u njemu nema ništa štetno, nego baš naprotiv - puno onog dobrog i ne bi smjelo biti važno jesi li muškarac ili žena jer svi imamo vlastite snove koje želimo ostvariti, radeći ono što volimo i o čemu sanjamo, i na tom putu ne bi smio stajati nitko.

Magdalena Kraljić

SOCIOLOGIJA SPORTA

POLITIKA I SPORT

– MOŽE LI JEDNO BEZ DRUGOGA?

“Politika voli te situacije, uvijek je nazočna na završnim, finalnim utakmicama, na dodjelama medalja, prisutna je tijekom fotografiranja, a sve znajući kako je javnost u tom trenutku dobrog raspoloženja, kako se tada ozbiljni problemi stavljaju u drugi plan...”

Sport je multidisciplinarna djelatnost te je kao takva izuzetno zanimljiva političkoj eliti za ostvarenje čitavog niza postavljenih ciljeva. Premda smo svjedoci čestih izjava kako politika nema mjesta u sportu, svjedoci smo kako su politika i sport svugdje u svijetu, značajno povezani.

Odnos politike prema sportu se direktno odražava na rezultate i postignuća u svakom sportu, te samim tim, politika direktno utječe na svakodnevnicu sporta u svakoj državi.

Vrhunski sport je “lokomotiva” kojoj politika pridaje pažnju prvenstveno zbog činjenice kako se vrhunski sport prati u javnosti, te se samim tim mogu dobiti značajni poeni kako u tuzemnoj društveno-političkoj tako i na vanjsko-političkoj sceni.

Naravno, žalosno je to što često politika određuje koji će sport (sportaš) kao takav dobiti priliku (adekvatne financijske resurse) kojom se može dokazati. Tu se vidi i destruktivna strana ove spone između politike i sporta, budući da je pojava “političke korupcije” također neminovna, što je lako prepoznatljivo u nekim financijski najznačajnijim sportovima.

Svjedoci smo kako u stvaranju novih država, vodeće političke strukture koriste sve moguće alate za promociju mladih država, ali i svojih stranačkih postulata. Stoga, vrhunska postignuća nisu samo rezultat dobrog rada u sportu već i pružanja adekvatnih uvjeta i potpore glavnih “financijera”, što je prirodna pojava u svim zemljama.

POLITIKA I SPORT U MEĐUNARODNIM ODNOSIMA

Pokazivanje “snage” određene države, nacije, političkih elita, zatim ekonomije, turizma itd, duboko su povezani sa sportskim događanjima.

Ekonomski pozitivni učinci koje daje sportska djelatnost vrlo su primamljivi politici, stoga se u zadnjih nekoliko desetljeća u značajnoj mjeri mijenjaju pogledi na sport, što direktno povećava utjecaj politike u sportu.

Elitni sport postaje samo još jedan u nizu alata za sve veću ekonomsku moć i profiterstvo pojedinaca i interesnih skupina, a sve manje za društvenu sferu za koju je sport i organiziran, kako bi svim društvenim strukturama pružio, prije svega, zdrav način življenja, zabavu, druženje i socijalizaciju.

Upravo zbog ovih pojedinaca i grupa koji u pogotovo elitnom sportu vide isključivo osobni interes, na sport se gleda kao na ekonomsku djelatnost, koja je mamac za političku elitu, zanemarujući čitav niz pozitivnih efekata koji proizlaze iz radionice sportske djelatnosti.

Međutim, poznato je kako sportski događaji imaju veliku ulogu u konstruiranju nacionalnog identiteta, uz to su i sredstvo ostvarivanja vlastitih ciljeva političara (Coakley, 2009.). Nacionalni identitet pojam je kojim se često manipulira, i to upravo u kontekstu sportskih uspjeha. To se manifestira na sportskim stranicama dnevnih novina, gdje se sportaši prikazuju kao nacionalni heroji, a sportski rezultati kao nacionalni uspjeh. Upravo zato, konstrukciju identiteta i identitetskih praksi treba tražiti u govorima političara, novinskim napisima, u svakodnevnim navikama društvenog života, odnosno u diskursu kao takvom.

Prva pomisao na riječ Brasil ili Rio zasigurno nisu favele, siromaštvo, kriminal, već njihova nogometna reprezentacija, predvođena čitavim nizom svjetski priznatih nogometaša kao što su Pele, Zico, Neymar, zatim nedavno održane Olimpijske igre u Riju, tragično poginuli vozač formule 1 Ayrton Sena itd.

Odluku o organizaciji Olimpijskih igara u Riju 2016. godine je donijela upravo politika, koja je zanemarila katastrofalno financijsku situaciju 90% stanovništva Brazila, te na sebe preuzela financijski izuzetno zahtjevnju organizaciju.

Sve to potvrđuje kako vrhunski sport ne može proći bez značajnog utjecaja politike.

POLITIKA I SPORT U HRVATSKOJ

Hrvatska je mlada država te je nacionalni identitet u posljednja tri desetljeća bio izuzetno važan čimbenik u stvaranju i izgradnji naše države. Na temelju zajedničkih

vrijednosti, običaja, simbola, odnosno kulturnog naslijeđa, nacionalni identitet pruža osjećaj pripadnosti grupi za koju je pojedinac vezan. Pojedinci definiraju sebe kroz prizmu vlastite kulture („mi“), nasuprot kulture drugih nacija („oni“) te tako razvijaju nacionalnu svijest i koheziju (Bartoluci 2013, prema Sekulić, 2004).

Pojam nacionalnog identiteta od iznimne je važnosti u kontekstu sporta te je najizraženiji kod ljudi upravo kada nastupa državna reprezentacija, a posebno se to odnosi kada ista ta reprezentacija svojim učestalim pobjedama ostvaruje vrhunska sportska postignuća.

Politika voli te situacije, uvijek je nazočna na završnim, finalnim utakmicama, na dodjela-ma medalja, prisutna je tijekom fotografiranja, a sve znajući kako je javnost u tom trenutku dobrog raspoloženja, kako se tada ozbiljni problemi stavljaju u drugi plan, te je upravo to optimalna prigoda da se politika pojavi kao ključni pozitivni segment, bez čije pomoći vrhunska ostvarenja ne bi bila moguća.

Nadalje, važno je znati kako u Republici Hrvatskoj djeluje 6.000 sportskih udruga s više od 300.000 sportaša. Ti podaci daju .

politici značajan manevarski prostor jer se stranačke privrženosti određenim sportovima mogu odraziti na broj glasova tijekom izbora. Pridobivanje najznačajnijih sportaša “u svoje redove” političkim strankama daje odličnu startnu predizbornu poziciju.

Na žalost, u Hrvatskoj smo svjedoci kako se na sport gleda često kroz negativnosti vezane uz “bogate” sportove koji automatizmom omogućuju raznim menadžerima upitnog morala doći do brze i lagane zarade. Definitivno se mora raditi na potpunoj transparentnosti u financiranju sporta, kako bi se zaštitilo sport od menadžerskih utjecaja koji kao svoju svrhu imaju isključivo zaradu, dok im zdravo življenje nacije i vrhunska sportska postignuća ne predstavljaju nikakve ciljeve.

Međutim, nije prihvatljivo da se, prvenstveno zbog političkih okršaja, paušalno piše Zakon o sportu, gdje se, zbog “otvorenog rata” s pojedincima koji djeluju u sportu u svega nekoliko sportskih udruga, zanemari ostalih 300.000 sudionika koji svakodnevno marljivo treniraju, usprkos čitavom nizu nedorečenih zakonskih akata koji onemogućavaju razvoj sportske djelatnosti.

NEGATIVNOSTI UTJECAJA POLITIKE NA SPORT

Najveća negativnost utjecaja politike na sport i sportsku djelatnost se očituje u činjenici kako politika sport vidi kao svog taoca i privilegiju “rezerviranu” isključivo za kvalitetnu promociju ispravnosti rada političara, a ne kao društvenu privilegiju ili privilegiju svih slojeva društva.

Politika je, a to je identično u svim zamljama svijeta, spremna zanemariti širi društveni interes zbog svega nekoliko jeftinih dnevno-političkih poena, što u konačnici sportu daje određene benefite uskom krugu direktno zainteresiranih čimbenika, dok se zapostavlja dugoročan sustavni rad.

ZAKLJUČAK

Smatram kako je čista utopija misliti da sport može biti odvojen od politike. Politika u svim zamljama itekako želi imati "svoje prste" na sportu budući je poznato kako je upravo sport najbolji promotor kako u međunarodnim, tako i u tuzemnim, ponekad izuzetno kompliciranim odnosima.

Međutim, sustav financiranja i kategorizacije "važnosti" sportova nije kvalitetno definiran što omogućava rad u "sivoj zoni", odnosno donošenje pojedinih odluka vezanih na dobivanje dnevnih društveno-političkih poena.

A upravo tu leže dva najveća problema hrvatskog sporta. Problem delegiranja predstavnika u sportske saveze na lokalnim i nacionalnim razinama, te problem kategorizacije sportova od nacionalne i od lokalne važnosti.

Činjenica je kako u Hrvatskom sportu postoje članovi skupština sportskih saveza koji su tu isključivo da budu "dizači ruku", braneći osobe koje su na samom vrhu hijerarhije, umjesto da štite sve razine hrvatskog sporta. Jasno je kako država (politika) ne može (i ne smije) dekretom smijeniti čelnike sportskih saveza za koje smatra da rade loše, ali može i mora pronaći zakonodavne okvire i modele prema kojima će limitirati mogućnost autokracije i samovolje jednog čovjeka ili uske interesne skupine.

Drugi bitan problem kojeg Ministarstvo treba riješiti je kategorizacija sportova od lokalne i nacionalne važnosti. Ne može glas "novih, egzotičnih sportova bez tradicije" biti jednako vrijedan i važan kao glas primjerice, nogometa, košarke, vaterpola ili rukometa, koji su, uz određeni broj baznih, individualnih sportova, perjanice hrvatskog sporta. Na žalost, u mnogim lokalnim savezima je tako.

Sportovi koji u Hrvatskoj nemaju nikakvu

tradiciju, koji okupljaju mali postotak djece i mladih, diktiraju uvjete onima koji donose pregršt medalja u svjetskim okvirima, koji okupljaju i kvalitetno odgajaju značajan broj mladih. Diktiraju uvjete jer ih jednostavno ima više, a svi vrijede za jedan glas.

Vrhunska kvaliteta i tradicija moraju imati prioritet u odnosu na ostale sportove koje u nikakvom pogledu ne treba zakinuti, ali koji ne trebaju imati potpuno identične mogućnosti odlučivanja kao i sportovi od posebnog interesa, dokazane kvalitete i velike tradicije. Kako smo istaknuli, svi su sportovi jednako važni za hrvatsko društvo u globalu. Međutim, lako ćemo se složiti da su nogomet, košarka, vaterpolo i rukomet, uz tri neminovna bazična sporta atletiku, gimnastiku i plivanje, jasan prioritet u cijeloj zemlji zbog popularnosti, masovnosti ili promicanja zdravog načina života. Ipak, definitivno se treba ostaviti mogućnost lokalnoj zajednici da definira svoje posebnosti i pomaže razvoju svojih tradicionalnih sportova.

Pitanje je što bi se dogodilo u primjerice Šibeniku ili Zadru da država propiše kako je najvažnija sportska kategorija skijanje ili hokey? Što bi, primjerice, jedrenje značilo u Vinkovcima, Delnicama ili Karlovcu? Hrvatska je sportski zaista raznolika zemlja i tu raznolikost treba poštovati u lokalnim okvirima.

Sport je u našoj državi dugo vremena pomagao i služio politici. Sada je na politici da donošenjem kvalitetnog Zakona o sportu, donošenjem ispravnih normativnih akata, pomogne sportu. Sport je od strateške važnosti za svaku državu na svijetu, pa tako i za Hrvatsku. Sport i politika, na ovaj ili onaj način, nikad se neće do kraja odvojiti. Jer jedno bez drugog jednostavno ne ide. Pitanje je samo u definiranju prave mjere "upliva".

Ivan Živković

VESLA, VISKI I VALOVI

„...Drugi svoju snagu nalaze u inatu, pobuni protiv normalnog života i njegovih imaginarnih ograničenja, nestasno želeći urušiti mitove o tome što obični smrtnici smatraju „nemogućim“..“

Britanski tim bivših vojnika „Legless“, koji je svojim uspjehom doprinio skupljanju stotine tisuća funti za humanitarnu pomoć ratnim veteranima

Preveslati ocean. Teško je odrediti zvuči li ovo više kao nešto nemoguće ili sasvim ludo. Međutim, već preko 20 godina na Atlantskom oceanu organizira se natjecanje u tome tko će brže proći s jedne njegove obale na drugu, isključivo pomoću vesla i vlastitih mišića. „Talisker Whisky Atlantic Challenge“, jer o tome je riječ, trenutno slavi kao najzahtjevnija i najopasnija sportskautrkana svijetu. Možda i zvuči malo pretjerano, ali uzimajući u obzir sve elemente, čini se da njen elan nadmašuje ne samo sportsku dimenziju.

KAKO TO VESLA?

„Talisker Whisky Atlantic Challenge“ u današnjoj se formuli organizira od 2011. g. Utrka kreće početkom prosinca jer je tada Atlantski ocean, barem teoretski, najmirniji. Njenaduzina iznosi 3000 nautičkih milja ili 4,7 tisuća km koliko dijeli otok *La Gomera* kraj Afrike i karipski otok *Antiguas* druge strane oceana. Postoje strogi kriteriji za upis - osim preko 30 tisuća funta ulazne naknade, kao i posjedovanja specijalne lađe za oceansko veslanje s određenom tehničkom i

„sigurnosnom opremom, svi učesnici najprije moraju završiti tečajeve navigacije, radiokomunikacije i prve pomoći, a osim toga moraju imati barem par dana (i noći) iskustva u veslanju u otvorenim vodama. Sve u cilju osiguranja veslačima maksimalne moguće samostalnosti, od kojeće često ovisiti i njihovo preživljavanje usred nepredvidivog oceana. Zahtjevan pristup organizatora dajemjerive rezultate, jer, unatoč mnogobrojnim slučajevima prevrnuća, povreda, a čak i potonuća, za sada još nitko nije stradao.

Utrka je podijeljena u 3 kategorije, ovisno o broju veslača u lađi: samac, dvojac ili četverac. Nekoliko puta pojavljivale su se također i druge kategorije, kao što trojci, peterci ili čak šesterici. Iako je (relativno) najsigurnije i najbrže preveslati ocean u što većem timu, ipak se najviše sudionika odlučinajecati u kategoriji dvojaca, dok posebnu pažnju uvijek privuku samostalni pokušaji, kojih je statistički najmanje.

Kao što je već rečeno, u TWAC su dopuštene isključivo brodovi koji zadovoljavaju određene tehničke uvjete. Prvi oceanski veslači sami su prilagođavali obične čamce metodama kućne radinosti, ali danas postoje stručne tvrtke koje se bave proizvodnjom morskih veslačkih lađa. Karbonski kalupi, najsuvremenije navigacijske alate, automatska kormila, pumpe za desalinizaciju vode i mnogo drugih „džidža“ rodom iz NASA-e, su razlog zbog kojeg ove lađe nerijetko dosežu cijene od stotine tisuća dolara. Iz nekog razloga, ipak, jednokratno preveslavanje oceana je dovoljno zavećinu natjecatelja, tako da postoji čak obimno tržište rabljenih lađakoj se prodaju za „samo“ desetke tisuća dolara.

Koliko god bi koštale i čime god bile opremljene, u svakoj lađi odlučujući elemenat čini njena posada. Nažalost, ljudska fiziologija ne snalazi se baš najbolje u toliko neobičnoj životnoj sredini kao što je sredina oceana. Pitanja ishrane i opskrbe vodom, zahvaljujući modernim tehnologijama, riješena su već davno, ali još uvijek problem predstavlja

kritična iscrpljenost. Veslanje se, uz skijaško trčanje, smatra najumornijim sportom, a u oceanskoj lađi svo vrijeme netko mora biti na veslu. Zajedničko sjedenje u kabini je dozvoljeno samo u periodima 12-metarskih valova i uraganskog vjetro. Strog režim služi za održavanje takmičarske brzine ograničava rizik odneke nesreće. Vesla se naizmjenično, svatko po 2 sata. Međutim, onopreostalo vrijeme nije lako upotrijebiti za odmor. Osim skućenosti kabine i sveopće vlage, odmaranje otežava ujedno i neprekidno, jako ljuljanje i reakcija povraćanja. Iskustva sudionika svjedoče da nakon prvih nekoliko dana ove sumorne rutine uvijek dolazi do svojevrsnog mentalnogsloma i privremene depresije. Neki čak fizički najsposobniji veslači znaju tada odustati i vratiti se doma. A ostalim veslačima od onog momenta ostaje još samo četrdesetak identičnih dana za izdržati...

ALI - ZAŠTO?

Koliko sudionika ove veslačke trke, toliko i najrazličitijih motivacija. Veliku grupu među natjecateljima sa sigurnošću čine raznorazni pustolovi i avanturisti, koji u TWAC-u vide još jednu priliku za dokazivanje svoje spremnosti i junaštva. Drugi svoju snagu nalaze u inatu, pobuni protiv normalnog života i njegovih imaginarnih ograničenja, nestašno želeći urušiti mitove o tome što obični smrtnici smatraju „nemogućim“. Dakle fizička iliti tjelesna dimenzija ovog pothvata, iako bitna, ipak nije odlučujuća za sve one koji se osude suočiti sa snagom oceana. Kao što je rekla jedna od članica britanskog ženskog tima „4 Mums in a Boat“, koji je 2015. uspio preveslati Atlantik kao najstariji tim ikada (prosječna starost članica je iznosila 49 godina), konačan uspjeh uopće ne ovisi o snazi mišića, nego o snazi uma i upornosti. U tom smislu učešće u Atlantic Challenge-u nosi sa sobom vrlo snažnu poruku autentičnu pohvalu humanizma. Bezbrojni dani stalnog, naizgled uzaludnog napora,

na palubi malog čamca, osuđen na milost i nemilost uragana i valova, u tropskim vrućinama, lišen normalnog spavanja, pomoći i mogućnosti za pobjeći – zvuči kao metaforični rezime svih tjeskoba s kojima se čovjek suočava tokom svog života. I kad hrpa onih odlučnijih ipak krene u boj i na kraju prevaziđe „nemoguće“ prepreke, tada njihov podvig postaje premoćna inspiracija za sve ostale. Zbog toga mnogi timovi surađuju s različitim humanitarnim organizacijama i koristeći medijsku pozornost koju izaziva njihova avantura, obraćaju pažnju na određene probleme. Tako npr. 2017 g. u kategoriji samaca u TWAC-u je pobijedio Nizozemac Mark Slats, koji je iskoristio svoju naraslu popularnost za promociju akcije prikupljanja novca za istraživanja lijeka protiv karcinoma. Čak kada je stigao na otok Antigua i dao prvi intervju, Slats je svoj uspjeh komentirao: „nisam nikakav heroj što sam preveslao ocean, pravo priznanje zaslužuje moja majka koja se svakodnevno bori za pobjedu nad rakom“. Nevjerovatnu inspiraciju pružio je također britanski tim „Legless“ koji čini četvoro bivših vojnika, koji su, uprkos svom invaliditetu, uspjeli preveslati Atlantski ocean za samo 46 dana. Njihov podvig je pomogao skupiti stotine tisuća funti za fondaciju „Help for Heroes“ koja daje podršku ratnim invalidima. Posebanje i slučaj francuskog natjecatelja, Pascala Blonda, koji je preveslao Atlantik nakon izlaska iz zatvora, gdje je proveo 14 godina zbog dvostrukog ubojstva. Blond jezamišljao svoje sudjelovanje u utrci kao dio procesa resocijalizacije, i tako su mu većinu troškova platili ostali zatvorenici i osoblje zatvora, zaneseni njegovom idejom. I da – nije nikog ubio od tada.

Vraćajući se na čisto sportski aspekt TWAC utrke treba spomenuti da je za sada najbolji muški tim u povijesti, „The 4 Oarsmen“ iz Velike Britanije, preveslao Atlantik za samo 29 dana.

U ženskoj kategoriji rekord pripada kineskim veslačicama iz „Kung Fu Cha Cha“, koje su stigle do Antigie u roku od 34 dana i istovre

meno su najmlađim ženskim timom koji je ovo uspio, s prosječnom starošću od samo 22 godine.

Naravno, sudjelovanje u „Talisker Whisky Atlantic Challenge“ nije jedini način na koji oceanski veslači pokušavaju postići svoje ciljeve. Organizacija „The Ocean Rowing Society“ svo vrijeme vodi službenu evidenciju svih pokušaja na svim oceanima. Za sada natjecatelji iz Velike Britanije, SAD-a ili Novog Zelanda izrazito dominiraju na rang-listama rekorda i statistici uspješnih pokušaja. Međutim, ovo će se stanje možda promijeniti kada konačno neki Hrvat ili Hrvatica prihvate izazov preveslavanja oceana – ovo mjesto u povijesti hrvatskog veslanja još uvijek je slobodno.

Kineski ženski tim „Kung Fu Cha-Cha“ tokom svog plesa s valovima

PIONIRI OCEANSKOG VESLANJA

1896 – dvojica norveških ribara, **Frank Samuelson** i **George Harbo**, kao prvi ljudi u povijesti su preveslali Atlantik drvenim čamcem imenom *Fox*. Isplovili su iz New Yorka i poslije 55 dana došli su do obale Velike Britanije. Njihov rekord nije bio oboren čak 114 godina!

1966 – dvojica britanskih vojnika, **Chay Blyth** i **John Ridgway**, kao prvi u povijesti preveslali su Atlantik sa istoka na zapad. Njihov put je trajao 92 dana. Dvije godine kasnije Blyth je samostalno krenuo jedrilicom na put oko svijeta – iako nije imao nikakve vještine, uspio je iz Engleske doći do Južne Afrike.

1969 – britanski ex-krijumčar i pustolov, **John Fairfax**, kao prvi u povijesti samostalno je preveslao Atlantik od otoka Gran Canaria do poluotoka Florida u roku od 180 dana. Na putu je imao mnogobrojne avanture, npr. borbu s bijelom psinom. Nakon dolaska do SAD-a, Fairfax je dobio čestitke od američke posade misije Apollo-11, koja se tada spustila na mjesec. Dvije godine kasnije Fairfax je sa svojom partnericom, **Sylviom Cook**, također preveslao Tihi ocean.

1999 – amerikanka **Tori Murden** postaje prva žena u povijesti koja je samostalno preveslala Atlantik od Tenerife do Guadelupe. Njen put je trajao 81 dana.

CASE STUDY ZA KK CEDEVITA

ASPIRIN TIM PRVI I NAJBOLJI!!

Prošlo je skoro godinu i pol dana, ali ponos i zadovoljstvo ne jenjavaju. Bio je to dan kad smo, ne sebi, već drugima pokazali koliko vrijedimo. Iako živimo u 21. stoljeću, naše društvo nažalost, između svega ostalog, s predrasudama gleda i na privatne fakultete. Bolnije primjedbe od bližih i daljih poznanika, da studiram na privatnom fakultetu, jednostavno nije bilo. Iako je lice svaku takvu "primjedbu" stoički i hladno podnijelo, tijelo je iznutra "gorjelo". Čekalo je priliku da se dokaže i pokaže na "terenu".

I dočekalo je.

26. siječnja, 2017. godine, Visoka škola Aspira primila je službeni mail u kojem je košarkaški klub Cedevita pozvao sve zainteresirane studente, kako Aspire tako i drugih Visokih učilišta (sveučilišta, veleučilišta, visoke škole) diljem Hrvatske, da se okušaju u case study natječaju, odnosno u **kreiranju plana pozicioniranja košarkaškog kluba Cedevita u društvu**.

Košarkaški klub Cedevita od svog, nazovimo ga - osnivanja, kontinuirano radi na razvoju društva i sporta u Hrvatskoj. Cilj kluba oduvijek je bio svakodnevno doprinositi zajednici i sportu te povećati zanimanje društva za košarku i sportska događanja.

Međutim, zbog relativno kratkog djelovanja kluba u Zagrebu i Hrvatskoj, kao i zbog nedostatka doživljavanja košarkaškog kluba Cedevite kao gradskog kluba, postavilo se pitanje integracije kluba u društvo, generalne eksponiranosti prema pojedincu, zajednici i medijima te percepcije košarkaškog kluba Cedevite općenito. Ovakva problematika "vukla" je cijeli niz izazova poput povećanja posjećenosti utakmica (povećanje prodaje ulaznica, stvaranje boljeg doživljaja i ugođaja), kontinuiranog praćenja kluba, njegovih rezultata i djelovanja.

Kako bi doskočili gore opisanom problemu, organiziran je case study natječaj kojim je menadžment košarkaškog kluba Cedevite odlučio detaljno preispitati svoje djelovanje, a time postati bolji i još kvalitetnije služiti društvu i sportu.

Natječaj je bio otvoren za sve redovne i izvanredne studente svih Visokih učilišta (sveučilišta, veleučilišta, visoke škole) pred-diplomskog i diplomskog studija, kao i za osobe koje su završile studij u godini u kojoj se organizirao natječaj. Sve navedeno jasno govori da se očekivao ogroman odaziv studenata.

Osim izazova rješavanja postavljenog problema, organizatori case study natječaja dodatno su motivirali studente; određeno je da će oni timovi koji ponude najbolja rješenja biti

pozvani u finale gdje će svoje ideje predstaviti pred žirijem koji se sastojao od članova vodećih pozicija KK Cedevite i Atlantic Grupe. Također, najboljima su obećane i veoma bogate nagrade; tako je 1. mjesto nosilo nagradu od 10 000 kuna, mogućnost odrađivanja prakse u košarkaškom klubu Cedevita i godišnje ulaznice za sve utakmice kluba, 2. mjesto je vrijedilo 7 500 kuna, godišnje ulaznice za sve utakmice kluba i košarkašku opremu, dok je za osvajače 3. mjesta predviđeno 2 500 kuna, godišnje ulaznice za sve utakmice kluba i košarkaška oprema.

Ni trenutka nismo dvojili, ne zbog mogućnosti prezentiranja među važnim članovima tako velikih i važnih institucija kao što su tvrtka Atlantic i košarkaški klub Cedevita, a još manje zbog novca ili godišnjih ulaznica. Ovo je bio naš trenutak. Trenutaku kojem smo dobili priliku pokazati kako ne zaslužujemo "primjedbe" spomenute na početku teksta. Možda će zvučati bahato, ali pomalo smo bili uvjereni u vrlo visok plasman iako nismo ni krenuli s analizom i razradom problema, a kamoli s mogućim rješenjima. Svoj optimizam temeljili smo na činjenici da je tema case study natječaja upravna naše područje. Nažalost, u Hrvatskoj tek nekoliko Visokih učilišta provodi studentske programe posvećenim sportskom menadžmentu. Posljedično tome, danas osobe, odnosno menadžeri koji upravljaju sportskim organizacijama u Hrvatskoj, u pravilu nisu formalno educirane za rukovođenje specifičnim poslovnim procesima u sportu. Pogotovo to nisu studenti fakulteta koji nemaju dodirnih točaka sa sportskim menadžmentom. Razumijevanje koncepta sportskog menadžmenta, odnosno upravljanje u sportu iznimno je važna djelatnost i vrlo zahtjevan i kompleksan posao koji iziskuje znanja iz specifičnih područja. No, mi smo bili uvjereni da posjedujemo potrebna znanja. Zapravo, bili smo vrlo samouvjereni. Nismo se pokolebali ni kad smo čuli da se prijavilo više

od 170 timova, odnosno preko 600 natjecatelja s različitih Visokih učilišta diljem Hrvatske. I dalje smo čvrsto vjerovali u top 10. Naš pristup analizi samog problema case study natječaja, kao prvog i temeljnog koraka u procesu izrade rješenja, za sigurno je bio ključ ulaska među toliko željenih top 10 timova. Poznavanje i uvažavanje dinamične okoline u kojoj egzistiraju sportski klubovi, svakako su doprinijeli uspjehu ulaska među 3 najbolja tima, dok nam je naša kreativnost, otvorenost, iskrenost, proaktivnost i objektivnost osigurala 1. mjesto! Da. Prvo mjesto među 170 timova! **Tim Aspira; Ivan Vranković, Zvonimir Stamenov i Nino Kapitanović.** Nakon osvajanja prvog mjesta, umjesto slavlja, samo smo glasno, onako spontano i zadovoljno duboko udahnuli i izdahnuli. Doslovno uživali u trenutku. Bio je to naš mali doprinos, naša mala pobjeda nad predrasudama.

Rečenica koju je nam je tada, odmah nakon proglašenja pobjednika, šapnuo direktor košarkaškog kluba Cedevite, gosp. Davor Užbinec, još će dugo odzvanjati ušnim kanalima i podsjećati nas da imamo na što biti ponosni: *"Dečki, od prvog čitanja Vašeg rada, postali ste veliki favoriti."*

Nino Kapitanović

ASPIRIN PODUZETNIČKI KLUB

NE ŽELIMO MOLITI POSAO, ŽELIMO NUDITI POSAO!

Visoka škola Aspira u suradnji sa prof. Gerryem Hayesom (Indiana university - kelley school of business) planira u listopadu 2018. pokrenuti **Poduzetnički klub**.

Osnovna ideja je privući studente koji bi u suradnji sa nositeljem kolegija Poduzetništvo, v.š. predavačem Mariom Bublom, pokrenuli i vodili predmetni klub.

Poduzetnički klub bi primarno omogućio studentima uvid u važnost poduzetništva kao generatora modernih gospodarstava općenito, a posebno u mogućnosti – samozapošljavanja.

Nadalje, na primjerima iz prakse istraživali bi se načini i metode kako su pokrenuti neki najveći svjetski i hrvatski poslovni pothvati, ali isto tako i ne manje važni mini i mikro projekti.

Upravo potonji, predstavljaju okosnicu obiteljskog i malog – individualnog poduzetništva.

Cilj poduzetničkog kluba je da studentima dokaže važnost znanja i vještina, a ne samog formalnog „dokumenta“ kao najvažnijeg alata za osobno profesionalno formiranje.

Mi ne želimo sutra moliti poslodavca da nam da posao, mi želimo nuditi posao!!

Studenti će se osposobljavati za samostalno pokretanje i vođenje projekata, pokretati će se scenariji start-up-ova koji će biti predstavljeni na raznim poduzetničkim challeng-ima, te hrvatskim i svjetskim konferencijama i natjecanjima iz poduzetništva.

Radionice unutar poduzetničkog kluba biti će prije svega usmjerene na gostovanja domaćih i stranih poduzetnika koji su prošli put od start-up-a do danas uspješno pozicioniranih poduzeća. Unutar radionica održavati će se simulirane audicije zapošljavanja, formiranja timova za vođenje projekata, natjecanjima za osvajanje „radnih mjesta“ i sl.

U svakom slučaju, očekuje nas puno adrenalina.

Prijava i sve informacije vezano uz Poduzetnički klub: mario.buble@aspira.hr

Mario Buble

PRIČA NINE CVITANOVIĆ

IGRANJE RUKOMETA MOJA JE NAJBOLJA ODLUKA U ŽIVOTU

Zovem se Nina Cvitanović, imam 21.g. i studiram sportski menadžment u Splitu i trenutno sam na trećoj godini. Živim u Splitu i od svoje sedme godine igram rukomet za matični klub ŽRK Split 2010. Kako su krenuli moji rukometni počeci... rukomet sam počela trenirati u prvom razredu osnovne škole. Oduvijek sam voljela sportove, a za rukomet sam se zainteresirala kada sam prvi put ušla u dvoranu Gripe sa željom da zavolim i upišem neki sport.

Gledala sam odbojku, nogomet, košarku, ali rukomet me na prvu osvojio. Sutradan sam se upisala u rukometni klub Split. Moja braća su također cijeli život u sportu, stoga me i to malo poguralo da i ja budem dio nečega.

Prije rukometa sam se kratko vrijeme okušala u plivanju, plesu, pa i odbojci dvije godine. Ponekad me prijateljice pitaju što bih radila da nisam nikada upisala rukomet, a ja im odgovorim da bih vjerojatno onda igrala

neki drugi ekipni sport, jer jako volim sport i sportski život tako da vjerujem da bih uvijek bila dio nečega.

1. Hrl seniorkama sam se pridružila 2013./2014. godine kao najmlađa cura u ekipi. Na početku je bilo teško snaći se pored starijih i iskusnijih cura, ali trudom i radom sve dođe na svoje. Smatram da je bavljenje rukometom moja najbolja odluka u životu, iako moram priznati da isto tako ima

jako puno odricanja.. treninzi su bili svaki dan, ponekad smo imali dva treninga dnevno, vikendom putovali na utakmice, nisam imala vremena za prijatelje, rodbinu, a najviše za samu sebe. Moram priznati da mi je poprilično naporno uskladiti svakodnevne treninge, faks, također trudim se položiti sve ispite na kolokvijima, a kada imam slobodan dan onda radim, ali uz toliko obveza postajem svjesnija i odgovornija osoba. Najveći izazov u sportu mi je bila operacija koljena, koja je bila u travnju 2018., poprilično teška ozljeda gdje je operacija bila neizbježna, ukoliko želim opet igrati rukomet. Magnetska rezonanca mi je pokazala da imam puknuće križnih ligamenata, nažalost najteža moguća ozljeda koljena. Taj period, mogu reći, bio je prilično težak period u životu. Svakodnevno sam si postavljala pitanja je li vrijedno proći operaciju, i nakon same operacije dugotrajnu rehabilitaciju, izdržati sve to i naravno biti "jak u glavi". Jako teško, ali kada čovjek radi ono što voli, ništa mu ne može biti prepreka. Očigledno, najdraži sport mi je rukomet, uživam gledati našu reprezentaciju, mušku i žensku i pratiti ih na raznim svjetskim i olimpijskim natjecanjima...

Moja vizija jednog dana je magistrirati sportski menadžment na Aspiri, što ću zasigurno u roku sve "srediti" kao i dosadašnje ispite, te pokupiti diplomu turističkog menadžmenta da bih danas sutra imala širok izbor zaposlenja. Jako sam zadovoljna organizacijom Aspire i samim fakultetom. Pridaje se puno pažnje studentima, pogotovo kategoriziranim sportašima, da uz sve sportske obveze uspiju riješiti svoje obveze na fakultetu. Predala sam se maksimalnospiritima, sve sam položila na kolokvijima, iako sam po cijele dane "gore -dolje", sve je moguće samo upornost i rad. Također, imam veliku želju jednog dana pomoći svom matičnom klubu ŽRK Split 2010 kojem nedostaje puno marketinga, promocije, financija kao nažalost i u većini ženskih klubova u Hrvatskoj. U tom sam klubu počela kao mala djevojčica i izaći ću iz njega kao "žena" stoga ga jako poštujem i cijenim.

Nina Cvitanović

SLABOVIDNOST: PRILIKA ILI PROBLEM?

Svaki čovjek na svome životnom putu želi ostvariti sebe kao osobu; vlastite potencijale, ciljeve i vlastitu osobnost na privatnom i profesionalnom planu. Na tom putu prema ostvarivanju ciljeva postoje različite poteškoće. Kod nekih ljudi pojavljuju se hendikepi koje treba nadići i modificirati uobičajeni način djelovanja. Jedna od poteškoća je invalidnost. Jedna od invalidnosti je slabovidnost. Slabovidnost po kategoriji označava 5 do 40% ukupnog ostatka vida. Dakle, ne radi se o potpunoj sljepoći, te ukoliko osoba ne koristi bijeli štapi ne postoji znak prepoznavanja niti je hendikep na prvi pogled vidljiv.

Takvu problematiku ima autor ovog članka. Moje ime je Marko Klarić, imam 29 godina, rođen kao osoba koja nije reagirala na svijetlo, ali su očni živci i dotok svijetla iz mozga bili donekle učinkoviti i zdravi. Do treće godine života vid se razvio na desno oko do 5% vida (svijetlo – tama), a na lijevo oko 40% ostatka vida. Problem je bio u vidu i

i motorici, samim time prijemu u vrtić te je nakraju zaživjela adaptacija. Adaptacija u školu je bila isto mukotrpna te sam tek s godinu dana zakašnjenja, u osmoj godini, po redovnom programu upisan u školu nakon motoričkih vježbi kod defektologa (koordinacija oko ruka i ostale vježbe). Osnovnu školu sam završio s odličnim, ali nisam vidio na školsku ploču te je bio problem prilikom likovnog a za čitanje lektire mi je trebalo jako dugo vremena. Sav školski rad kroz osnovnu i srednju školu, gimnaziju „Vladimir Nazor“, sam shvaćao kao jedno nadmetanje za postizanje kriterija da bih mogao postići rezultat za upis na fakultet. U srednjoj školi mi je vid na lijevo oko pao s 40% vida na 15% ostatka vida očito uslijed adolescencije. Tada je postalo neminovno korištenje uvećanog tiska te uređaja za čitanje koji uvećava slova jer je zamor pri učenju bio još veći kod puno sadržajnog gradiva. To je bila moja borba, moje natjecanje, trening i nadmetanje u želji postizanja što boljih rezultata. Za mene to nije bilo samo obrazovanje nego dokaz da se može, bio je to teren koji me jednog dana trebao lansirati za veliku scenu tržišta rada i samostalnost. Posljednji korak borbe je bio upis i završavanje Katoličkog bogoslovnog fakulteta. Za završiti fakultet snimao sam se na diktafon, preslušavao, nisam padao ispite, učio bi do kasno i izlazio crvenih umornih očiju na ispite. Sve to bio je „ples po rubu“ zbog malog postotka vida da nebi uslijed napora vid pao. S obzirom da nisam padao ispite, da sam izlazio, igrao nogomet itd., prema vani je sve to izgledalo lako i normalno, kao kad vrhunski sportaš postigne uspjeh. Nitko nije vidio suzu, napor, to neprekidno treniranje uma, fizičkog aspekta, emocionalne napetosti u obitelji, svi su vidjeli rezultate i govorili „zdrav si ti momak“. Bio sam zdrav u glavi i vidio sam pobjedu te

te sam i prije početka borbe bio spreman. Nakon završenog fakulteta nisam radio u struci, a nisam mogao raditi ni fizičke poslove, konobariti, ne vozim automobil... Koji je moj put, a toliko sam toga dao?

Jedna „sezona borbe“ je završila a kako se motivirati za novu? Kako ući na tržište rada? Još me na nogometu udarila lopta, krvarenje na retini... zabrana igranja sporta. Ignorirao sam upute od malena i išao glavom na svaku loptu, htio se uklopiti a sad je trebalo prerezati. Prvi put sam shvatio strepnju u glasu roditelja dok sam išao na igralište. Možeš, a ne smiješ, pun si snage, želiš biti kao drugi, a imaš svoj put, svoje okvire. Ok, očito mi ide učenje i shvatio sam da ako upišem PR u Dubrovniku ojačat ću onaj „sport“ koji me ide - komunikacija. Nakon polaganja razlikovnih ispita upadam na četvrtu godinu odmah kao izvanredni student. Putujem u posljednje dvije godine oko tridesetak puta u Dubrovnik na ispite. Da, novo natjecanje, novi sport – želim se obrazovati, uložiti u sebe kao ljudski potencijal, želim afirmativno odgovoriti na beznađe u društvu. Paralelno se otvara opcija stažiranja u osnovnoj školi prije upisa na fakultet, ali postojao je strah od ponovnog opadanja vida, jeli pametno biti u prosvjeti gdje je toliko metodoloških i pedagoških radnji koje na duži period realno mogu ugroziti vid? Pitam se je li prosvjeta dugoročno uopće opcija, što ako ne vidim ako se kojem djetetu što dogodi? I onda ono što mi je bilo najbolnije, a obogaćivalo me oduvijek, ona „sportska oprema“ nad kojom sam toliko puta plakao jer nisam mogao više, jer su me boljele oči - knjiga. Na kraju me put odvede baš tamo, među mnoštvom knjiga, radim u knjižnici u kvotnom sustavu za osobe s invaliditetom gdje, ako mi bude ugroženo zdravstveno stanje, radni prostor mora biti adekvatno prilagođen. Dobar dio posla radim na tribinama, organiziram posjete školama, kolege su svjesne mojih limita iako se hendikep fizički ne vidi. Uklopio sam se napokon i samoostvario, ne samo financijski već je ova borba polučila ostvarenje vlastitih potencijala. U cijelu sliku su se odlično uklopili i odnosi s

javnošću iz kojih paralelno pišem diplomski rad, dok pišem ovaj tekst. Sve što sam želio jest samo se napokon uklopiti, samo da netko vidi da trebam pomoć i priliku.

Često me pitaju koje pravo treba omogućiti slabovidnima? Temeljno pravo na samoostvarenje u okviru mogućnosti. Da ne moramo glumiti da smo potpuno zdravi ako imamo limite, ali ni da nas se ne stigmatizira i da nam se da prilika. Previše je prepreka, previše „treeninga“ i etapa, kvalifikacija i normi za nastup na velikoj sceni da bilo tko zbog stereotipa, predrasuda ili sl. ne bi ušao na tržište rada i postao punopravni član društva. Uz sva prava koja nam nedostaju, kao pravo na pokaznu kartu, radni staž s povećanim trajanjem, bolje obojeni pješački prijelazi, tiskane uvećane knjige itd. temeljno je pravo na priliku i otklanjanje predrasude društva.

Kao što Mali Princ kaže „samo se srcem dobro vidi - bitno je očima nevidljivo“ baš ovo nevidljivo i između redaka je poanta i poruka društvu: iako naš hendikep nije fizički vidljiv, imamo ga, ali ga nadilazimo. Ako imate dobar „životni scouting“ slabovidna osoba može biti vaš oslonac u poslu, ljubavi, svim vašim životnim sferama. Zar bi se sportaš znojio da ne vjeruje u uspjeh? Zar bi trpio bol i odricanje da iza toga ne stoji ideal čiste ljubavi i vjere u uspjeh? Bi li život bio život da je predvidiv? Budete li se bojali ozljede i ne davali sve od sebe nikad nećete postati sportaši. Proglasite li sebe životnim i profesionalnim invalidom zbog hendikepa - to ćete i postati. Ako sanjate najveće stvari možete ih i ostvariti. Veličina je u jednostavnosti, a Olimpijsko geslo kaže „Važno je sudjelovati!“ *Life is a game and you are winner in any case if you try!* Nikad se nisam bojao nedostatka vida koliko nedostatka motivacije i želje i mentalne sljepoće. Svi smo mi pobjednici dok nailazimo na ljude koji nas vole i daju nam snagu. Zbog njihove ljubavi, razumijevanja i potpore naši naponi iz boli su prerasli u medalju odvažnosti, smislenosti, želje za životom i zbog njih smo bolji ljudi i želimo gledati srcem!

Marko Klarić

JI HOON LOJPUR

Najprije da se predstavim - ja sam Ji Hoon Ryu, rođena u Seoulu u Republici Koreji. Imam 29 godina. Udana sam za hrvatskog državljanina i već 5 godina živim u Splitu.

Zamijeniti Seoul Splitom prilična je promjena. Za one koji ne znaju, Seoul je jedan od najvećih gradova na svijetu.

U njemu i oko njega živi otprilike 25 milijuna ljudi što je oko polovine stanovništva Južne Koreje. Iako je sam grad povijesno relativno star, velika većina građevina je upadljivo nova. Koreja je općenito čudna mješavina tradicionalnog i ultramodernog, zemlja koja jako drži do svoje tradicije ali je i otvorena

za nove tehnologije, zemlja u kojoj je industrija jako razvijena, GDP relativno visok, zagađenost zraka prilična, internet brz a ljudi stalno nekud žure i bez prestanka rade. Gužve su velike a društvo izrazito kompetitivno – od Korejke poput mene se očekuje da završi najbolju srednju školu, upiše 1 od 3 najbolja fakulteta, odmah nakon diplome nađe posao u nekoj dobroj firmi i da tamo radi cijeli dan, od 8 ujutro do 8 navečer (a da ostatak vremena posveti djeci, mužu i njegovoj majci). Hrvatska je prekrasna zemlja i nije neobično da je posjećuje mnogo korejskih turista. Ovdje je ritam puno relaksiraniji pa se život u odnosu na moju zemlju čini kao produženi godišnji odmor. Split mi se svidio za vrijeme mog višemjesečnog putovanja po Europi. Meni osobno odgovara dalmatinski mentalitet kod kojeg se bez žurbe stigne sve - odraditi posao, sresti prijatelje, otići na kavu, popiti času vina, večerati u restoranu...

ZAŠTO SAM UPISALA GASTRONOMIJU?

Korejci su narod jako zainteresiran za hranu. Ona je omiljena tema konverzacije, TV *cooking* shows su izrazito popularni, imamo čak i sajtove na kojima uživo gledamo ljude kako jedu. Naša kuhinja je specifična, mnoga jela jako su žestoka, možda u ostatku svijeta nikad neće biti popularna kao neke druge - ali nama Korejcima je najbolja i jao korejskom suprugu koji se ne složi s tim! I ja rado kuham – a imam i sreće jer moj muž poslušno pojede (gotovo) sve što mu spravim. Volim eksperimentirati sa raznim kuhinjama – europske, azijske, tradicionalne, fusion – a Hrvatska mi odgovara i zato što je vaša kuhinjaraznovrsna i u njoj se prepliću razni regionalni uticaji. Kao svaka Korejka i ja volim jesti vani a kako je Hrvatska mala zemlja mogu reći da sam posjetila otprilike 50% restorana koji se obično smatraju najkvalitetnijima - cilj je za vrijeme školovanja posjetiti i ostale, ako to izdrži naš kućni budžet.

Na ovaj interes se logično nadovezuje i otvaranje vlastitog gastro-bloga, gdje bi moji zemljaci koji su u posjeti

Hrvatskoj mogli naći informacije gdje se dobro jede, što trebaju vidjeti, probati, naručiti, popiti...

ŠANSA DA STUDIRAM ONO ŠTO VOLIM

Već sam opisala kako je hrana moja strast te kako je studij Gastronomije dobra šansa da studiram ono što volim.

Ne treba zaboraviti ni druge, *more down to Earth* razloge. Split i Hrvatska jako ovise o turizmu koji je ovdje najprofitabilnija grana ekonomije u kojoj je također relativno lako naći posao. Kako se radi o internacionalnoj djelatnosti, znanja i praksa stečena u Hrvatskoj bit će korisna i u drugim zemljama svijeta. Kao visokoeducirani turistički djelatnik vjerojatno ću lako naći posao drugdje u Evropi ili u svojoj rodnoj zemlji, ako se tamo odlučim vratiti. Što se tiče samog studija na Aspiri, evo čim sam najviše zadovoljna:

- Iako imamo razne korisne predmete poput *International management of Gastronomy*, *Computer science*, *Business communication*, *Italian language*, te razne predmete o turizmu (*International Tourism*, *International marketing tourism*, *English in Tourism*), u Aspiri je naglasak više na praksi nego na teoriji.
- Svaki tjedan imali smo cooking classes s najboljim hrvatskim chefovima, bar jednom mjesečno obilazili smo mjesta poput craft pivovara, gastroribarnica, restorana i hotela gdje smo imali prilike upoznati način na koji se na takvim mjestima radi. Aspira je jako dobro umrežena u hrvatsku gastro scenu pa sam zahvaljujući svom studiju imala prilike prisustvovati, odnosno surađivati na 'eventima' kao što su 'Tuna, sushi&wine festival' u Zadru sa chefom Hrvojem Zirojevićem, 'Adriatic gastro-show' sa chefom Bracom Sanjinom...

- Radila sam kao asistent i na 'Chef stage' u Šibeniku gdje sam sudjelovala i na gala večeri u Pelegrini-ju koji se obično smatra najboljim restoranom u Hrvatskoj. Tijekom svog školovanja (i to već na 1. godini studija!) upoznala sam neke od najboljih chefova u Hrvatskoj - Rudolfa Stefana, Sašu Begana (Foša), Gorana Kocsisa (Noel, Zagreb), ex Paradigma chefa Antu Udovičića, Lešić Dimitri Palace chefa Marka Gajskog, poznatu slastičarku Teu Mamut... Poznanstvo s njima nastojim održavati posjećujući njihove restorane a u budućnosti se nadam još više naučiti od njih, možda radeći na praksi u nekom od spomenutih restorana.

- Ne treba zaboraviti ni *Wine VIP* event u Splitu i slična događanja gdje sam probala neka od najboljih hrvatskih vina. Najljepši moment školovanja bilo je studijsko putovanje u Istru gdje smo osim *Vinistrie* (velikog sajma istarskih vina) posjetili neke od najzanimljivijih restorana i vinskih podruma u tom, gastro-turistički najrazvijenijem dijelu Hrvatske. U drugom semsetru svaki student treba odraditi dvotjednu praksu u nekom hotelu ili restoranu. Jako mi je drago što sam to vrijeme provela u 'Sensus' restoranu u Hotelu Excelsior u Dubrovniku – osim što sam uživala u najljepšem gradu u Hrvatskoj prvi put sam stvarno osjetila kako to izgleda raditi kao kuhar! Također sada povremeno radim u hotelu 'Radisson Blue'. Dobra prilika da naučim kako taj cijeli 'foods&beverage part' funkcionira.

Posluživala sam na doručcima, ručkovima, čak i na jednom vjenčanju!

PLANOVI ZA BUDUĆNOST

Često me obitelj iz Koreje pita što ću raditi kad diplomiram a ja im kažem da malo pričekaju jer sam tek odradila prvu godinu studija! Da, voljela bih raditi kao 'chef' u nekoj bogatoj stranoj zemlji ali to je tek daleka budućnost, jer treba završiti dodiplomski studij, pa ako prilike dopuste i postdiplomski u Švicarskoj...

Voljela bih putovati Mediteranom i upoznavati do u detalje kuhinje raznih regija i mislim da bi to uz ovakav studij i posao moglo biti moguće. Najvažnije je da mislim da sam upisujući Aspiru napravila dobru stvar za sebe i da će mi, uz malo truda, u budućnosti mnoge mogućnosti biti dostupne...

Ji Hoon Lojpur

GASTRO KLUB ASPIRE

Prema *Strategiji razvoja hrvatskog turizma do 2020.*, u upravljanje destinacijom poželjno je pojačano uključiti predstavnike lokalnog stanovništva koji su zaposleni u ugostiteljstvu, kako bi se osigurao destinacijski razvoj po mjeri lokalne zajednice te porast konkurentnosti same destinacije.

Misija Visoke škole Aspira je da kroz programe educira polaznike da prepoznaju i valoriziraju autohtone domaće proizvode i resurse kroz ugostiteljsko-turističku ponudu. Programi su namijenjeni svima koji tijekom svoje profesionalne karijere žele stalno nadograđivati svoja znanja i vještine, svjesni da samo permanentno educiranje osigurava mjesto na tržištu te učvršćuje vodeće pozicije.

Dalmatinska kuhinja temelji se na bogatom nasljeđu te se u njoj ocrta i hrvatska povijest sa snažnim utjecajem Mediterana. Upravo zbog svoje posebnosti, Mediteranska prehrana na hrvatskom Jadranu je upisana na Reprezentativnu listu UNESCO svjetske nematerijalne kulturne baštine.

Na hrvatskom Jadranu su pak vidljivi utjecaji antičke, ali i talijanske kuhinje, a temelji se na ribi, morskim plodovima i neizostavnom maslinovom ulju.

Autentična i turistima zanimljiva jela stoljećima su osmišljavana od namirnica uzgajanih na našem tlu i konzumiranih od naših predaka; počevši od pripreme povrtnih jela, ribe i mesnih proizvoda po zaboravljenim recepturama te raznih slastica koji okusima vraćaju u gastronomski bogatu mediteransku

prošlost. Upravo na toj bogatoj gastronomskoj povijesti, polaznici radionice će naučiti kako kreativno koristiti autohtone dalmatinske namirnice u suvremenom kulinarstvu. Suvremeni ugostitelji današnjice veliku pozornost pridaju sljublivanju hrane i vina kako bi se postigao potpuni doživljaj krajnjeg korisnika. Klasično sommelierstvo je počelo puno više pozornosti polagati tome što jedemo i što pijemo – i kako to radimo zajedno. Naime, loš izbor vina kao i hrane može gostu pokvariti užitak konzumacije. Uparivanje hrane i vina je danas vrlo opsežna tema, znajući koliko je gastronomija napredovala. Vino se prilagođava hrani te moramo znati prepoznati dominirajuće osjete hrane u ustima (masno, sočno, gorko, slano) kako bismo uparili adekvatno vino. S druge pak strane, moramo znati prepoznati to isto u vinu.

Kompatibilnost nekog jela i vina osim glavne namirnice, koja je obično osnova za uparivanje, utječe bezbroj drugih faktora poput

načina pripreme, začina, temperature, sezone, osobnog afiniteta ili čak atmosfere u društvu. Posluživanje ima vrlo veliku ulogu u ugostiteljskoj gospodarskoj djelatnosti u procesuzadovoljavanja potreba i želja gostiju za raznovrsnom hranom i pićima te pratećim uslugama. Zahvaljujući ugostiteljskom posluživanju, gosti ugostiteljske usluge moraju dobiti na civiliziran i poželjan način, sukladno vrsti i cijeni usluge te kategoriji ugostiteljskog objekta i važećim standardima u njemu. Ugostiteljsko posluživanje je disciplina koja teoretski i praktično proučava pružanje uslugahrane, pića i napitaka u ugostiteljskim objektima. Briga o gostu može se definirati kao trajna kvaliteta usluge i profesionalizam u ophođenju gostima, konzistentno visoka razina usluge koja odgovara očekivanjima gostiju i utječe nanjihove emocije. Kvalitetna ugostiteljska usluga mora zadovoljiti potrebe i ispuniti očekivanja gosta. Briga o gostu središnja je usluga turizma i ugostiteljstva te temelj prodaje turističkog proizvoda.

Tonći Drlje

STUDENSKA TURISTIČKA INSPEKCIJA

Visoka škola Aspira prošle je godine pokrenula Studentsku turističku inspekciju. Ideja osnivanja „Turističke inspekcije“ proizlazi iz važnosti i utjecaja turizma danas kao glavnog pokretača gospodarstva u Republici Hrvatskoj. Osmišljena je kao sekcija koja za cilj ima raditi na unaprjeđenju djelatnosti turizma u Hrvatskoj, točnije, na ponudi prije svega grada Splita a onda i šire.

Cilj je i da se kroz zajedničko druženje pod vodstvom koordinatora provede kvalitetno vrijeme te da se pri tom dođe do nekih novih ideja. Studenti na taj način imaju priliku direktno sudjelovati u povećanju kvalitete turističke ponude vlastitog grada ali i cjelokupne ponude naše zemlje. Terenskim istraživanjem i direktnim kontaktom sa turistima studenti dolaze do vrijednih informacija, zatim sudjeluju na razvijanju novih projekata, proizvoda i usluga odnosno na

poboljšanju već postojećih.

U sklopu „Turističke inspekcije“ imaju mogućnost predstaviti svoje ideje i inicijative te tako istodobno razvijati vlastite vještine.

Ove smo godine radili na realizaciji i kreiranju Upitnika koji bi dali turistima a koji će se prevesti i ina nekoliko svjetskih jezika.

Također, početkom nove akademske godine izlazimo na teren da vidimo kako je i što je sezona ostavila za sobom nakon čega ćemo napraviti jedan pregled stanja.

Ovo je zaista jedan inovativan način aktivnog uključivanja studenata u kritički i kreativni aspekt razvoja turizma i veselimo se novim članovima :)

Martina Petrović

ASPIRIN SPORT KLUB

Sport klub je osmišljen da bi se studentima osim knjige i učenja ponudila aktivnost u kojoj bi oni ispunili svoje slobodno vrijeme, upoznali nove sportove ili stekli nova prijateljstva.

Plan je bio osim „standardnih“ sportova studentima ponuditi sportove koji nemaju baš često prilike prakticirati. Pa se tu našlo svega. Jedan od ljepših izleta bio je jednodnevni izlet na Kupres, gdje smo skijali čitav dan. Prekrasno vrijeme uveličalo je idiličan izlet našim studentima. Zatim odlazak na paintball gdje je dvadesetak studenata preko tri sata uživalo u vratolomijama poznatog Paintball centra u Mravincima. Evidentno je da pojedini studenti Aspire imaju akrobatske vještine najpoznatijih glumaca Hollywooda. Svakako valja spomenuti i odlazak na streljanu u Stobreču. Većini studenata je to bio prvi susret sa vatrenim oružjem. Međutim, pokazalo se da studenti Aspire imaju mirnu ruku te su pohvale dobili od iskusnih instruktora streljane. Planiran je odlazak na Cetinu, na Canoe safari, nažalost, loša vremenska prognoza je pokvarila naše planove. Sport klub se pokazao kao izvrsna alternativa i studenti su to prepoznali te je njihov odaziv na aktivnosti s vremenom postajao sve veći. Od sljedeće akademske godine planiramo uz aktivnosti koje su se pokazale dobrima, ubaciti još neke. To ćemo preko studentskih anketa u kojima će studenti iznijeti svoje želje. A mi ćemo ih se zasigurno potruditi ispuniti.

Marin Nerlović

DIGITALNA (R)EVOLUCIJA KULTURNOG TURIZMA

SNJEŽANA PINTARIĆ

Na spomen digitalne tehnologije u kontekstu turizma, ne bi na prvu našli mnogo poveznica. No s obzirom na sveprisutnu tehnologiju u svakodnevnom segmentu života – postavlja se pitanje – "zašto ne?"

Ljudi putuju vođeni raznim motivima, danas više no ikad prije zbog suvremenog načina života, više slobodnog vremena i educiranosti.

Upravo su edukacija i noviteti ono što pokreće današnje putnike, no s novim profilima putnika, otvara se prostor za inovacije koje bi trebale ispuniti potražnju te publike. Nova takozvana "milenijska generacija" turista, generacija digitalne revolucije, kojoj je tehnologija integrirana u životima – nametnula je pitanje kako približiti kulturni segment turizma na njima prepoznatljiv i privlačan način - kulture u digitalnom obliku.

Zanimljivo predavanje na tu temu održala je ravnateljica Zagrebačkog muzeja suvremene umjetnosti, **Snježana Pintarić**. S diplomom Filozofskog fakulteta povijesti umjetnosti i njemačkog jezika i književnosti stječe zvanje magistra znanosti. Na dužnosti ravnateljice je već dvadeset godina. Kroz dugogodišnji rad stekla je i zvanje muzejske

savjetnice, a za zasluge u kulturi nagrađena je ordenima Republike Hrvatske i Republike Austrije.

Osebnog znanja u području kulture i njenog doprinosa društvu, dio je projekta prvog digitalnog muzeja u Hrvatskoj. Povodom obilježavanja 10 godina suradnje Hrvatskog telekoma i Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu – predstavljen je **artt.hr**.

Riječ je o jednoj od najuspješnijih suradnji korporativnog i kulturnog sektora u Hrvatskoj. Ono objedinjuje najbolje radove autora suvremene umjetnosti.

Mladim umjetnicima se pruža potpora i poticaj za rad, a njihove modernizirane izložbe privlače velik broj posjetitelja. Projekt je nastao upravo iz ideje da se privuče šira publika, obogati područje kulture u svrhu "kulturalizacije" mladih naraštaja na jedan inovativan, zanimljiv način.

Kao prvi digitalni muzej u Hrvatskoj i s obzirom na rastući broj posjeta muzejima – ovo je novost koja će svakako zaintrigirati javnost.

"Svijest lokalnog stanovništva o kulturnoj baštini raste. Istraživanja pokazuju da su "kulturni turisti" mladi ljudi u rasponu godina 25 – 30, a 40% svih međunarodnih putovanja, ostvaruju upravo oni. Ovakav projekt je nešto što će zasigurno obogatiti turistički proizvod Hrvatske." – zaključila je Pintarić.

10 godina kontinuiranog rada prilika je da se se rezimira uloga i važnost ovog projekta u Hrvatskoj umjetnosti i kulturnoj sceni, a umjetnicima koji su dali svoj doprinos je prilika da svojim radovima postanu dio nacionalne kulturne baštine.

**USPJEŠAN STUDENT, VOLONTER,
SPORTAŠ, ORGANIZATOR....**

INTERVJU TONI BOREN PRKIĆ

„Mislim da je danas prevladao negativan trend video igara i virtualnog svijeta koji nam oduzima previše vremena. Ljudi svoje vrijeme provode ispred računala, umjesto da se brinu o svom tijelu“.

Osim niza uspjeha, ovaj mlad i perspektivan sportaš, zaintrigirao nas je načinom života i putem do zacrtanog cilja. S obzirom na dosta negativne utjecaje tehnologije na današnju mladež, rijetkost je istaknuti se drukčijim prioritetima i načinom razmišljanja.

Toni Boren Prkić – mlada nada splitskog vaterpola, odvojio je malo svog vremena i odgovorio na par pitanja.

Toni načuli smo da si izvrstan student usprkos svim svojim obvezama. Kako uspijevaš izbalansirati studij i sport?

Hvala na komplimentu izvrsnog studenta, no moj moto je da uvijek može bolje. Izvanredni sam student Aspire, a s obzirom da se aktivno bavim sportom duži niz godina, to mi iziskuje dosta vremena, no Aspira mi pruža velike mogućnosti da uskladim te dvije strane. Sport i edukaciju.

To zvuči iscrpljujuće. Kako je krenula tvoja sportska priča?

Zvuči da, a nekad je to i stvarno tako. Sportom se bavim od svoje šeste godine. Prvo sam započeo sa kickboksom i nogometom istovremeno. Imao sam i dobre sportske rezultate, npr. bio sam peti na Svjetskom prvenstvu kickboxinga u Italiji, nastupao sam i za reprezentaciju na raznim međunarodnim turnirima te sam jednom prigodom proglašen i za najboljeg vrata LEN reprezentativnog natjecanja, ali sam zbog pojedinih razloga prestao. Spletom okolnosti prisustvovao sam jednoj vaterpolo utakmici, okušao sam se u tom i svidjelo mi se. Ta ljubav traje evo već 9 godina, igram za klub Mornar Brodospas i tu sam tijekom ovih godina prošao sve klupske kategorije i trenutno nastupam za prvu ekipu.

Velik preokret, s kopna u more. Koliko je potrebno odricanja u životu aktivnog sportaša?

Dobro pitanje...bilo je trenutaka kad je bilo teško uskladiti sport sa školskim obvezama,

a pogotovo sa izlascima, no za sve što volimo u životu potrebni su kompromisi i odricanja, tako i ovdje. Sport i škola oduzimaju puno vremena, pa tu nema mjesta mnogobrojnim izlascima, osobnim putovanjima i slično. Kada su drugi vani, ti si kući i učiš. Vrijeme se organizira puno drugačije, ali u svemu tome bitno je ne zanemariti obitelj i prijatelje jer su oni ti koji daju najveću podršku.

Velika odgovornost za mladu osobu. Svakako je za primjer. Po tvom mišljenju, koliko je bitan sport za mlade s obzirom na veliki utjecaj tehnologije danas?

Mislim da je danas prevladao negativan trend video igara i virtualnog svijeta koji nam oduzima previše vremena. Ljudi svoje vrijeme provode ispred računala, umjesto da se brinu o svom tijelu. Sport je veoma bitan kako za djecu tako i za starije. Djecu uči timskom radu i drugim aspektima ponašanja, a starijima održava vitalnost. Znači kako se kaže: "U zdravom tijelu, zdrav je duh."

Kako provodiš ono malo slobodnog vremena što ga imaš?

Svoje slobodno vrijeme utrošio sam u volontiranje gdje pomažem osobama slabijeg imovinskog stanja i djeci u bolnici.

Neke akcije provodim samostalno dok druge u suradnji s humanitarnom udrugom MOST. Dobio sam i neka priznanja za volonterski doprinos; Ponos Hrvatske 2010. (državna nagrada, uručio predsjednik Josipović) i Splitski pupoljak 2016. (gradska nagrada).

Što trenutno radiš i bi li nam otkrio svoje planove za budućnost?

Trenutno radim na organiziranju SportFest-a, jednog od najvećih sportskih događanja ovakve vrste u ovom dijelu Europe. Osim toga, radim kao član marketing tima MNK Split Tommy te koordinator volontera u Hrvatskoj Asocijaciji za Sportski Menadžment za područje cijele Hrvatske. Napisao sam i stručni rad na temu Picigina pa čekam objavu. A planovi zua budućnost..naravno, nije tajna, samo su postavljeni ciljevi... Planiram se nastaviti baviti vaterpolom i uz to iskoristiti sve mogućnosti koje mi pruža Aspira. Za sve ostalo, puštam budućnosti da me iznenadi.

Toni hvala ti na vremenu. Nadamo se da će tvoj primjer slijediti i ostali. Mi ti želimo puno sreće i uspjeha na sportskom i privatnom planu.

Dina Žilić

RASIZAM I DISKRIMINACIJA U SPORTU

Svaka osoba ima pravo na ljudska prava bez diskriminacije. Prava na jednakost i nediskriminaciju temelj su zakona o ljudskim pravima. Ipak, u mnogim dijelovima svijeta, diskriminirajuća praksa još uvijek je raširena, uključujući rasno, etničko, vjersko i nacionalno utemeljeno profiliranje i poticanje na mržnju.

Postoji nekoliko primjera rasizma u svijetu sporta koji se i danas prepričavaju. U susretu između Liverpoola i Manchester Uniteda igranom prije šest godina urugvajski

napadač Luis Suarez je francuskog braniča Patricea Evru u više navrata nazvao „crnčugom“, te mu rekao da s njima ne priča. To nije promaklo vodećim ljudima engleskog

saveza (FA) te je Suarez suspendiran na osam susreta. No, očito je kako iz toga nije izvukao nikakvu pouku jer na idućem susretu dvaju istih protivnika odbio se rukovati sa Evrom! U travnju 2004. još je jedna izjava sličnog tipa bila glavna tema otočkih medija. Bivši menadžer Manchester Uniteda Ron Atkinson radio je kao stručni komentator na ITV-u. U trenutku kada su se emitirale reklame, Atkinson je mislio da ga nitko ne čuje i u jednom trenu igrača Chelsea, Francuza Marcela Desaillyja nazvao – „lijena crnčuga“. Njegov neukusan komentar čuli su milijuni gledatelja, Atkinson se kasnije ispričao, ali to mu nije pomoglo da zadrži posao stručnog komentatora, nakon te izjave morao je otići. Iste godine „briljirao“ je i izbornik španjolske nogometne reprezentacije Luis Aragones. On je Jose Antonia Reyesa pokušao motivirati riječima: „Thierry Henry je crno g...o“, u vremenu kada je taj dvojac bio zajedno u Arsenalu. Mjesec dana kasnije u Madridu je gostovala Engleska u prijateljskom susretu. Tamnoputi igrači Engleske tog su dana bili izvrgnuti raznim rasističkim povicima, a Ashley Cole toliko je bio razočaran publikom da je nakon susreta izjavio kako nikad u životu neće zaigrati za neki španjolski klub. U povijesti je zabilježen i slučaj iz 1991. kada je njemački trener Fritz Korbach dok je radio u Nizozemskoj krilnog igrača Ajaxa nazvao „malena crnčuga“, dok je Brazilca Romarija nazvao „PSV-ovim

zrnem kave“. Uvrede je u Rusiji doživio prije četiri godine i Yaya Toure koji je igrajući za Manchester City doživio pogrde od navijača moskovskog CSKA. Oni ipak nisu toliko radikalni kao pristaše Zenita, u njihovim redovima ima nekoliko tamnoputih igrača.

Coakleyu (2009.) smatra kako su ljudi međusobno povezivali boju kože sa sportskom izvedbom. Tako su Europljani koristili rasnu ideologiju kao zaključak kako su „obojeni ljudi diljem svijeta primitivna bića vođena snagom umjesto inteligencijom, instinktima prije moralnog kodeksa te impulsima umjesto racionalnosti“.

Isto tako smatrali su kako Afroamerikanci ne osjećaju bol na isti način kao i bijelci te zato mogu podnositi jače udarce. Uspjehe istih smatrali su besmislenim s obzirom da su oni po njima vođeni životinjskim instinktima, a isto tako bijelce su smatrali herojima vođenima moralom. Prema nekim teorijama i studijama postoje neki sportovi gdje je crna rasa u prednosti u odnosu na bijelu (u prvom redu trčanje na duge staze), ali isto tako ima i primjera u kojem je bijela rasa zastupljenija. Tu je možda najbolji primjer šah u kojem se zaista teško na najvećoj razini može pojaviti predstavnik crne rase. Tako je bilo u povijesti, dobrim dijelom tako je ostalo i danas.

RASIZAM NA OLIMPIJSKIM IGRAMA

Prva pojava rasizma na Olimpijskim igrama javila se davne 1904. godine u St. Louisu, kada su organizatori okupljali "sportaše" iz raznih dijelova svijeta za cilj da pokažu kako su bijelci brži od svih ostalih. Još jedan povijesni događaj povezan s rasizmom je onaj na OI u Berlinu 1936. godine. Tada je Olimpijske igre otvorio tadašnji njemački kancelar, Adolf Hitler, koji je njemačko domaćinstvo Igara vidio kao izvrsnu priliku za dokazivanje apsolutne fizičke premoći bijele rase.

Ovakva uvjerenja potukao je američki crni atletičar, Jesse Owens, koji je osvojio četiri

zlatne medalje u utrkama na 100 i 200 metara, u skoku udalj, te kao član štafete u kojoj su uz njega također sudjelovali Foy Draper, Ralph Metcalfe i Frank Wykoff. Nakon što je regularno pobijedio u natjecanjima Hitler je Owensu odbio predati medalje, te mu isto tako nije htio čestitati na pobjedama. Nakon nemilog događaja i dokaza kako je Hitler bio rasist koji je pobjesnio nakon što je Owens osvojio svoje medalje, išao je dalje do te mjere da je odlučio na svim kasnijim sportskim manifestacijama crncima kao 'nižoj rasi' zabraniti sudjelovanje. Nakon ovog događaja Jesse Owens postao je simbolom borbe protiv rasističkih težnji

Kroz rasne gužve i natječući se u nacistima Hitler je vodio Njemačku, Owens je uspio pobijediti u četiri discipline i osvojiti četiri zlatne medalje, dok je njegov atletizam okupio obožavatelje širom nacije. Što se tiče Hitlera, pobjede Owensa bile su iznenađenje, budući da je planirao koristiti Olimpijske igre 1936. kao "predstavu za superiornost arijske rase".

Znanstveni rasizam pokušao je spriječiti afričko-amerikanske atletičare, izjavom kako Afroamerikanci imaju niži IQ nego Kavkaski ljudi što temelji isključivo na njihovom socio-ekonomskom uspjehu. Muškarci poput Herrnsteina i Murraya tvrdili su da su afrički Amerikanci imali niže ocjene IQ zbog njihove genetike, a ne utjecaja na okoliš.

Još jedan povijesni događaj povezan s podrškom rasizmu je onaj 1968. u Meksiku. Tada su Amerikanci Tommie Smith i John Carlos osvojili olimpijsku zlatnu i brončanu medalju u utrci na 200 metara. Odlučili su visoko dignuti stisnute šake u zrak. Pokret sam po sebi ne djeluje nimalo nepristojno no 1968. izazvao je brojne kontroverze jer zapravo označava tzv. 'crnačko salutiranje', pozdrav tipičan za tadašnji pokret za ravnopravnost američkih crnaca koji je djelovao koristeći slogan 'Black Power'. Bez obzira na pozitivnu podršku, čin ova dva Amerikanca stvorio je zgražanje kod Međunarodnog olimpijskog odbora te im je isti pokušao oduzeti medalje zbog isticanja političkih stavova tijekom Olimpijskih igara. Naposljetku su odustali, ali samo zbog velikog pritiska medija i javnosti koja je čin ovih američkih crnih sportaša ocijenila kao hrabar i herojski potez.

Brilijantna Južnoafrička trkačica Caster Semenya, koja je osvojila zlatnu medalju u atletici na utrci od 800 metara, suočena je s rasizmom i transfobijom u Rijuu 2012

Semenya, crnkinja, suočila se s omalovažavanjem i ispitivanjem u posljednjih sedam godina od strane Svjetske atletske federacije, koji su doveli u pitanje može li se natjecati kao žena zbog genetskog stanja poznato kao hiperandrogenemije, koji joj podiže razinu testosterona. Iako je osvojila zlatnu

medalju, dva bijela konkurenta iz Kanade i Velike Britanije potpuno su je ignorirali prilikom čestitanja.

Osim ove vrste rasizma, na Olimpijskim igrama u Pekingu došlo je do estetskog rasizma kada je djevojčica Lin Miaoke prilikom izvođenja «Ode domovini», jedne od najpopularnijih kineskih pjesama samo otvarala usta, a u zvučnicima se čuo glas druge djevojčice, Yang Peiyi.

Ovo ne bi bilo tako neobično da glazbeni direktor Olimpijskih igara Chen Qigang nije odlučio kombinirati glas i stas te je iz tog razloga eliminirao sedmogodišnju curicu božanskog glasa iz razloga što ima iskrivljene zube i umjesto nje pred milijunski auditorij postavio drugu, dvije godine stariju curicu, sa svim vidljivim zubima u savršenom nizu.

Tijekom Olimpijskih igara 1972. godine u Münchenu, palestinska teroristička skupina pod nazivom Crni rujan ubila je 11 izraelskih konkurenata nakon što su ih uzeli kao taoce. Preživjeli kolege sportaša zatražili su od Međunarodnog olimpijskog odbora da omoguće minutu šutnje za pobile sportaše tijekom ceremonije otvaranja Olimpijskih igara 2012. g. i obilježavanje 40. godišnjice Münchenskog masakra. MOO je to odbio, vodeći članove obitelji žrtava optužujući ih kao olimpijske dužnosnike antisemitizma. Ankie Spitzer, supruga trenera Andre Spitzera, napomenula je: "Sramota na MOO-u jer ste napustili 11 članova svoje olimpijske obitelji. Vi ih

diskriminirate jer su Izraelci i Židovi", rekla je.

16-godišnji kineska plivačica Ye Shiwen osvojila je dvije medalje na 200 m i 400 m individualno što je dovelo do burnih događaja na Olimpijskim igrama u Londonu 2012, plivajući brže od pobjedničkog muškog plivača, američkog Ryan Lochte, u slobodnom stilu (freestyle) na 400 m. Veteran američki trener plivača John Leonard nazvao je Ye-ovin nastup "nevjerojatan" i "sumnjičav", a drugi treneri i plivači brzo su potvrdili svoje sumnje.

Leonard je identificirao njen navodni neuspjeh da pokaže ono što je nazvao "normalnom krivuljom poboljšanja", a najznačajnije je tvrdio da "žena ne može biti ispred najbržeg muškarca na svijetu u zadnjem kvartalu 400 m Drugim riječima, dotična žena je ili kriva za doping ili nije "prava žena".

BORBA PROTIV RASIZMA

21. ožujka obilježava se *Međunarodni dan borbe protiv rasne diskriminacije* u znak sjećanja na 21. ožujak 1960. kada je u Južnoafričkoj Republici ubijeno 69 ljudi tijekom mirnog prosvjeda protiv apartheida. Ta tragedija označila je važan korak u borbi protiv rasizma, te upozorila na potrebu sudjelovanja protiv rasne diskriminacije. Od izričite je važnosti upozoravati javnost na još uvijek prisutne probleme rasizma koji se javljaju kao negativne društvene pojave. Uz pomoć raznih kampanja, pjesmama i sportovima mnoge države sudjeluju u borbi protiv rasizma a samim tim žele poslati poruku cijelom svijetu.

Jedan od najučinkovitijih sredstava u socijalizaciji svih društvenih skupina je sport te je on kao takav najviše podložan rasističkim ispadima, a rasnom ideologijom stvorene su predrasude koje je teško mijenjati. Iako bismo voljeli vjerovati kako je pojava rasizma u svijetu iskorijenjena on i dalje postoji što se očituje svuda, pa i u sportu.

BIG WELCOME TO DR. GEROME HAYS

Aspira had an opportunity to host one of the best entrepreneurs today. It was a day full of lectures from brilliant businessman.

Dr. Gerome Hays comes from the USA, or to be more precise, from Indiana University - Kelley School of Business.

He held a lecture titled "Raising Global Entrepreneurship and What It Means for Emerging Economy".

The Bloomberg Business Review was ranked by Kelley School of Business, the home institution of Dr. Hays, as the 4th of 3000 business schools in the United States.

Doctor of Law, an innovator, the initiator of many successful business projects, Dr. Hays at Aspire has brought a decade and a half of his lecture and many decades of entrepreneurial-investing experience, ready to let our students discover the secrets of contemporary global business.

Toni Prkić

IDEA OF MONEY

By definition, money is any item that is generally accepted as payment for goods and services and repayment of debts in a particular country or socio-economic context.

Dr. Gerome Hays: „Idea of money is changing. Nowadays, we have crypto currencies which have their own market.“

Does that mean that cash will go away? Will we transfer to crypto currencies, such as Bitcoin?

„American dolar is stable only because people belive in it. So, as for my sake it is the best to start learning about Bitcoin and other crypto currencies while there is still time. Don't keep your head in the sand. What happened yesterday, is what is going to happen tommorow.“

Currencies fell down many times through time, why should we think that they won't fall again?

„Maybe transition to digital currency won't give any long – term solution to global problems if our money value goes down, but it will give us some time to make our currency stable again if it ends up in trouble.“

FEW WORDS ABOUT THE WORLD

SYRIA

The most suggest that entrepreneurship, is higher in developing countries than in developed countries. Even in war-torn countries like Syria, there are pockets of startups. What could be the reason?

G.H: „There are a lot of people around the world that don't want to sit on the sideline. They live, where they live, no matter is it Syria or something else. They see there will be opportunity somewhere for them.“

VIETNAM

In several emerging markets, the number of female entrepreneurs matches or exceeds the number of their male counterparts. In Vietnam, some 30 percent of board members are women. The key to female success?

Our speaker today, said: „The world can learn from Vietnam.“ And that is true. Maybe western europe has better technologie and people have better lifestyle but people in Vietnam should be are models. Women are not objects. „They should be recognized for their mind, not their body.“

USA

USA Investment funds and countries all over the world have trust in the USA. Some of them even share parts of the American economy so they can be a part of big family.

So if China falls, USA falls.

„Of course, if China falls, USA falls. If the USA cathes cough the Globe cathes a cold. It is all cooperation. The Chinese need US market and the USA needs Chinese market. Hopefully they will continue it. But at some point, just like if you are borrowing money everyday to live your life at one point no one is going to land you money if you keep borrowingit without paying it back. We have to make hard decisions to make sure that the Globe still sees you as currency as stable and as trusted currency.“

And there is one thing that will transform how we think about currencies and money and that is bitcoin?

„Bitcoin is going to transform how we think about currencies and how that translates to emerging economies is yet to be seen. It is just how aware they are and how opportunistic they are in this arena. But emerging economics in the end of the day require investment and they need population and education and those things will always be no matter bitcoin or US

HIGHSCHOOL EDUCATION IN CROATIA

What is your opinion on high school education ih Croatia?

„If students which are on Aspira are an example of students which are coming from croatian high schools than – very impressive“.

MESSAGE TO STUDENTS

And for the end, a short messsage for students.

„Work hard. Most importantly follow your heart. Whatever you do, do it very well.It doesn't make any difference what are you doing, eventually your dharma will found you and then you will be well positioned to have exciting and beautiful carrier“.

CULTURAL DIFFERENCES BETWEEN SPLIT AND COLOGNE

“..people are wearing sunglasses during the whole year – and it does not matter if it is sunny, raining or snowing.”

Today is 18th April 2018. Few hours ago, I came home to Split after I spent three days in Stockholm. These three days definitely helped me to figure out differences between Split and my hometown Cologne. Meanwhile, I am in Croatia over eight weeks and of course, from my perspective, the behavior of the people in my hometown is still the usual behavior. But on the other hand, last few weeks I got used to the conditions and the behavior of people in Split – and that means that I do not keep the differences in sight. Last night I took a bus from the airport in Zadar to the city center. When I got off the bus, I saw a lot of taxi drivers. This group of people were standing in front of the bus like a wall and offered their services in a forceful way. And like a swarm they were moving

between the arriving buses. This behavior is new for me because German taxi drivers are acting totally different. They have other norms, values and rules. This is why they never appeal to potential passengers. They are waiting in their cars which are standing in a row and the first taxi driver in a row gets the next passenger.

Moreover, some behavior in traffic is strange for me. What I do not like is that many drivers ignore pedestrians at zebra crossings. For me this is dangerous because I am convinced that it is my right to cross the street at zebra crossing as soon as I arrive at it. But many drivers do not stop at zebra crossing – and to be honest, this is why I am wondering if you have this rule in Croatia.

On the other hand, pedestrians are also often crossing the streets at red lights. In my opinion pedestrians and drivers in Split are crossing streets at red lights more often than

in Germany. That means there is a rule system regarding the behavior in traffic, but at some points people do not comply with the code of conduct. Furthermore, drivers often park their cars on sidewalks so that pedestrians have to walk on the streets. For me, this is a topsy-turvy world.

I also see differences regarding to the people's clothes. For me it was strange that

that just very few young people go to church anymore.

Also, the way how Croats treat me is totally different. Most of them are interested, very kind and helpful. But there are also people who are very distant. Forth is I imagine two reasons: on one hand, I think it is possible that some people do not speak English (very well). And because of this it is very hard to

people are wearing sunglasses during the whole year – and it does not matter if it is sunny, raining or snowing. But, to tell you the truth, now I am also wearing my sunglasses every day. Moreover, I recognized some gender-specific differences. Many women are wearing black clothes, red lipsticks and, during the winter, jackets with fell. And many men, by contrast, are wearing sweat pants or jogging pants. What surprised me is that many young people are usually going to church. On Palm Sunday, I saw a lot of young people coming out of the Saint Andrew's Church next to Campus. That could also be an exception, but after some conversations with Croatian people I got the impression that religion and belief in God is widespread in the society. There are many Catholics in Germany, too. I also grow up in a Roman Catholic family. But in the last decades it changed in my home country so

communicate. On the other hand, I suspect that some people in Split dislike the presence of foreigners. But I think that I should not take that personally, because it is not my fault. It is just because of their way of thinking or their limited knowledge of English. Furthermore, I noticed that there are just a few immigrants in Croatia. This is new for me because in my part of Germany we have a lot of immigrants with different cultures, religions and skin colors.

Regarding the behavior, I can also see a very huge difference between Croatians and Germans. I am under the impression that many people in Split are acting dishonestly. And many Croats confirmed that impressions because they told me that corruption is still a huge problem in Croatia. Also in Germany we have corruption, but I guess that there is a greater extent of corruption in

Croatia – and this is really strange for me because we have other norms and values. What I really like is the lifestyle “pomalo” because you are less stressed, you enjoy the moment and you are spending a lot of time outside. Moreover, I noticed that people or buses are often unpunctual. And I know that there is a cliché that Germans are always punctual – but that is not true (unfortunately, I am the best example for that).

I would like to ask people from Split how they have been through the war in Yugoslavia, what they remember, what they think about the war and which impacts they see. Moreover, I want to know what they think about Germany and the EU.

And, last but not least, I can also imagine some things in my hometown, which can be weird for people from Split. First of all, Cologne is a big city with more than one million inhabitants. It is like a metropolis and full of hustle and bustle. Moreover, the weather in Cologne is not as good as in Split—it is more cloudy and rainy. This influences also the behavior and the mood of the people because they spend a lot of their time inside and – if they are in a bad mood or if they have a headache – they say this is because of the weather.

Moreover, in Germany we have many rules. For example, we have a separation of waste.

Every household has four different waste bins: one for paper, one for recyclable plastic, one for biological waste and one for residual waste. Furthermore, there are containers for glass, batteries, electronic waste, etc. What could be very strange for people from Split is that we are celebrating carnival not just for one day. Every year we start to celebrate carnival on 11th of November. The last day of carnival is 46 days before Easter. That means we are celebrating it for many weeks. We have a lot of costumes, traditions, carnival music, acts, carnival organizations, dance groups and speakers. Another traditional festivity is called “Schützenfest”(“shooterfestivity”). Usually just men can take part in this festivity. They have a competition by shooting on a big bird which is made out of wood. Before this competition we are celebrating with the old king and queen. But, to be honest, my impression is that there are not huge cultural differences between Croatia and Germany because both countries are Christian countries. I will stay in Croatia for two and a half months more and I am looking forward to my next experiences.

P.S. I recognized a first difference between Split and Cologne after I left the airport in February – but this has nothing to do with sociology. I really missed sidewalk cutouts.

Katharina Schmitz

HOMOSEXUALITY AND SPORT

GAYS IN FOOTBALL

"I would deny that, very clearly. Try to keep the topic completely out of the public. The more people talk, the higher the pressure on me. I just cannot afford the big discussion about my person.[...] I would not be safe if my sexuality came to the public" (Bechtold 2012).

Six years ago, the journalist Adrian Bechtold spoke with a German professional footballer about his homosexuality – anonymously, otherwise the player would not have spoken with him. He was too afraid that fans would judge him, attack him or that he has to finish his career – just because of coming out. To this day it is not clear which player gave this interview.

Even if homosexual people are more accepted in the Western societies these days, coming out is still often a huge problem for affected people. Tony Quindt, a German amateur footballer, had his coming out five years ago. He mentioned that for a coming out a footballer needs self-confidence and security on the part of football clubs which is not always given, no matter on which level they are acting (Schneider 2017).

There are assumptions and conversations about homosexuals in sport. Many people are wondering who is homosexual. And there are also people who are convinced that there are gay footballers who have fake relationships or fake marriages. And there are still people who advise homosexual athletes that they should not come out. On the other hand, there are campaigns and theme days from different organizations like

In Germany only one professional football player broke his silence. Thomas Hitzlsperger had his coming out four years ago – after he finished his career. The British footballer Justin Fashanu was in 1990 the first active professional who came out. Eight years later, at the age of 37, he hanged himself after a veritable hunt in a garage (Tourelle 2018).

sport associations and fan groups – but this is not enough to change the way of thinking.

Also, there are huge differences within sport associations. According to studies in many women football teams are more than 50 percent lesbians (Blaschke 2017).

Well-known examples are the former German football national coach Steffi Jones or the Swedish national football player Nilla Fischer. But also these persons are confronted with huge problems. Affected athletes often come across homophobic behavior, hostilities and assaults. Nadja Pechmann, a German referee, spoke about her youth-coach. He forbade her and her girlfriend to hold hands because they could be seen by other youth-players, neighbors or their parents. Moreover, he should have said that he hopes that also they will find the right man for life (Blaschke 2017). Apparently, there are differences between gender, sport, associations or countries when it comes to homosexuality in sport. All of them are built by different societies. And all of them represent different societies – on a micro level (e.g. groups, clubs, organizations) or on a macro level (e.g. sport, countries). All of these groups have different culture which includes various types of norms, attitudes, values, habits and believes. And this is why societies have a huge influence on sport.

On the other hand, sport also has a huge influence on societies. But it would be wrong to believe that you can change people and their way of thinking just because of sport. A society needs during the time several starting points to start discussions. In this case, also popular athletes like Thomas Hitzlsperger are very important. But gay athletes need to receive support. It is important that the team, the coach, the board and even the sponsors are behind the decision of a player. And in the end, just with an outing it is possible to reduce the pressure on the players. After coming out they have the opportunity to live in freedom because they do not have to pretend to be someone else.

Not just gay athletes would have benefits from that. Also teams and clubs would benefit because the players could improve their performances because of less pressure. And who knows, maybe in this case also the anonymous player who denies his homosexuality would be self-confident enough for coming out.

SPORT – A SCHOOL OF VALUES

Sport has always been part of my life. I have been swimming for ten years.

Much of my childhood is remembered in the municipal swimming pool of Vila do Conde, always surrounded by friends who supported me every time.

Routines (training started at 6 am) and rules were present in our lives every day. Also, the various team dinners promoted our team spirit.

At the time I had no concept that this type of activities could enhance and develop personal and psychological characteristics in the training of young people, because I did not see myself as a person, but rather as an athlete who was only there to compete.

Many of my best friends today have shared the resort with me, which makes me believe that regardless of our quality as athletes we all share the same values, principles and experiences that we have been through over the years.

Principles such as team spirit, sacrifice, punctual requirement, dedication and above all discipline were values that my coaches most appealed to and many times were misunderstood because we were children and we did not understand why someone who was not our father was saying what is right or wrong, because in our opinion he was just a coach and we were just his athletes.

I remember when I was a child, one of my coaches said that he "preferred a bad athlete who always gave the best of a good lazy athlete".

At the time I focused on the competition and did not see sport as a school of values, today surely this bad athlete has more methods of work and discipline than the good athlete.

A few months later I talked to my former coach and asked him how the club and the athletes were going. He answered that he was not doing well and he blamed the parents for this situation, because the lack of success of the modality in the country reflected in the lack of encouragement and cooperation of the parents.

Parents' encouragement is fundamental in promoting and educating their children in sport and not looking at their children as good or bad athletes but rather as an opportunity for their descendants to develop personality mechanics and ties that may be central to the future.

Nowadays I understand and support that a coach who works with children and young people in addition to having the work of empowering the athlete should also enhance personal characteristics of each one. The vast majority of young people who practice sport sooner or later will leave the sport, and more important than carrying the medals or trophies is to acquire the knowledge and values that may be useful for their future personal and professional life.

André Filipe Ribeiro Maia

COFFEE AFTER DINNER? NO, SORRY.

“If there were no social norms at all, the world would be chaotic and out of control and people wouldn’t know how to behave”.

In recent years I travelled to some European countries. These experiences made me realize that the routine and the traditions I practice in my country may not make sense in other countries. One of the examples that I can give is the fact that in Split they do not serve coffee at night.

I confess that at first it made me confused because in my country it is very usual to have coffee after dinner. In spite of this I got used to this idea and I feel that when I return to Portugal, I will not have that need as I have here. With this example I realized that people can adapt to any culture. But why does this happen? If we are all made from flesh and blood how can we have such different habits and thoughts?

These differences happen because each country, each continent presents its living conditions. The climate and the ambient temperature are enough to cause routine changes in people, and routine changes habits that can last generations and generations. I understand and respect that this happens but I can not agree when someone is forced to follow other cultures just because they are in a different country. For example, if a woman travels to Muslim countries she is forced to cover her face just because she is located in that area.

I believe that people should be who they want to be as long as they are not threatening or harming others and acts like a decent member of society. If there were no social norms at all, the world would be chaotic and out of control and people wouldn’t know how to behave. For example people behaving in

an anti-social way like yelling and swearing at random people in public or being overly sexual and flirtatious can be scary and unsettling for most people. There have to be some sort of social boundaries. Some social norms are there to protect people and make them feel safe.

In my opinion, cultures are fundamental and important because they give countries’ personality and represent their history, but I do not agree when it influences behaviors that we do not want to practice.

In my opinion, I think that traditions and social norms are maneuvers to sustain and control the behavior of a society, thus creating an identity and habits. With these rules freedom can be conditioned, for that reason I believe that without these traditions most people would not behave in the same way. I agree that rules must exist and be respected between the communities because humans do not live together only by choice, but because life in society is a necessity. Society becomes easier when we understand that we depend on each other to live better, and that together we are stronger.

When I go to countries with different cultures I do not usually research the customs and habits in these countries and sometimes certain actions are misunderstood by other people. In Portugal a man and a woman greet each other with two kisses when they first meet. In Split I greeted people in the same way and I confess that sometimes they were strange moments, because what I was doing in my head made sense but the idea of other people made no sense at all. The manipulation and constant advertising campaigns related to products (Smartphone) or related by forced behavior (not having an account in social networks) are two examples of a society guided by the fear of rejection and by traditions that sometimes do not know its meaning.

André Filipe Ribeiro Maia

WHAT IS GOOD FOR ME? WHEN SOCIETY LIMITS MY DREAMS

My social identity is influenced by my German roots, by rural region in which I grew up but also by urban region (Cologne) in which my parents grew up. It also includes my halfway Catholic education, German culture and the influences of my entire family and circle of friends. Personal characteristics, on the other hand, determine my personal identity.

These include personality traits, genetic conditions, e.g. Size, skin color ..., forms of disabilities such as my dyslexia or diseases, intelligence, gifts ... that affect me. My identity is essentially shaped by my self-image. This is formed above all by the image that I have of myself and is formed considerably by the influence of the interaction partners. The identity of a person provides information about what kind of person you are, what expectations you have about yourself and others about you. It is a reference or orientation framework for conscious or unconscious decisions.

For example, from an early age I set myself the goal of achieving the highest level of education I can get. This goal was significantly shaped by my family. When I was in elementary school, I was always drummed by my parents and my father's sister, that the lowest degree in Germany is not an option for me as I can change if only a cleaning lady with it. With this career, I was predicted to have bad predictions for my future. But even my sister who was just one year younger and who had it much easier in school since she does not have this disability, was a constant competitor for me and I had to compete.

As a result, I have the value of receiving the highest possible education and continuing education throughout my life. Here, however, the focus is particularly on cultures and travel to other countries.

I am particularly impressed by the value that all people are equal and deserve the same respect. This was largely formed by our history and the lessons of World War II. Even as a child my parents, both from the war generation, are trying to sensitize us to the topic. But also school and society try to give their best that we learn from our history. This is an attempted by education but influenced by feelings of guilt that go with it. I try as best

I can to form my identity from my own values and ideas, which I feel to be ethically and morally correct and which are not imposed on me by others. However, I notice again and again that my environment shapes this much more than it may be dear to me.

The Question "what is good for me?" is very hard to answer. I believe that it is important to have dreams but also it is significant to know that dreams can chance. Deepens on in which stage of live a person is and under which influence of society the person is. I will try my best to follow my dreams because I think it's good for me. But it is also important that I don't forget that it is dangerous to do everything what is possible to make my dreams come true. I have to keep an eye that I don't forget to take care about my family and my friends. Then it is possible that when you try too hard to do everything to fulfill your dreams you will hurt other persons' feelings. But beside my dreams, my family and friends are everything for me. So, when I only follow my dreams it could be that I started to be alone and in my opinion, there is no dream that important to risk losing social contacts. At the same time is my biggest fear to be totally alone. So, for me and for other the best thing is balance between the two - to try to fulfill my own dreams and not to forget about social contacts.

When I was younger my dream was to study physical therapy or to become a police officer. My dream as a child was to be a police officer but I couldn't achieve that because of my bad grades at school. But also, our education system limits this dream because when I was in school the teacher didn't know about my dyslexia. They hadn't special education for this kind of disability. Today teachers treat children with this kind of disability in a special way. After it was impossible to realize my first dream job, I really wanted to be a physiotherapist. But this dream was limiting according to my father. He tried to convince me that with this kind of job I will never earn enough money. And that means at the same time out economy limits my dream.

I want to realize my actual dream. For me this means to travel around the world as much as I can and in the best case in an alternative way. Now is the right time for it because I'm a student and I don't have to

work. When I start working I will not have the time to go for a longer time to other countries. So, in the future my work will limit my dreams. But right now, the money and my father limited my dream. My father puts pressure on me because he wants that I finish my studies as soon as possible.

In my opinion, I can't be anything I want. There are too many things which influence us too much. For example, our families, friends, environment, country, work and so on. But I think one of the worst things which keep us from being someone we would like to be, are ourselves. It's very hard to leave our comfort zone and change our normal behavior. It's impossible to be someone who has not got the values of our society, otherwise we become alone very quickly without any social contacts.

Anne Schorn

